National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 30 19
NEWSPAPER
SECTION

Second class mail registration number — 1989.

VABA EESTLANE

RAHVUSVAHELINE LASTE AASTA

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 39 (2578) XXVIII aastakäik — Neljapäeval, 24. mail 1979 — Thursday, May 24, 1979 — Üksiknumbri hind 40 senti

Tiina Tuvikene

Laulupidu

Lauluga, lauluga tõuseb me hing
Siniste kõrguste valda...
Sülda lauluga avanev õitering, sirutab valguse poole.
Lauluga liikus esiisade koor
Laulupeo pidukuues,
Viiside vallas nii vana kui noor
Helistas Eestimaa kannelt.
Ühku paiskame häälte helkiva noore, märgiks,
Et see lendaks kui muistne kuller,
Sinna, kus vennad ja õed on kaugel —
Siis ligi nad laulude lättel.
Pärjad meil peas ja pidurüü ümber, silmiski viiside
Sära — pärjad valla on kõigile laulude
Ullas värav. Tule mu õde ja tule mu vend,
Laulude lennud õlal...
Päevade keerisest järele jääb kristalne häälte kõla.
Sealt tema hõikab ajamägede tagant,
Põimib hingesideme jäävа,
Kui meie jätame omagi hääled lauluga homsesse päeva.

VABA EESTLASELE LAULUPEOKS 1979

Uus Rodeesia poliitika kujundamisel

LONDON — Ühendriikide välisminister Cyrus Vance viibis nädalavahetusel Londonis, kus tal olid viis tundi kestnud nõupidamised Briti uue välisministri Carringtoniga ja teiste uue valitsuse liikmetega, et leida kokkulepet uue poliitika kujundamiseks Rodeesias pärast seal toimunud üldvalimisi, mille tulemusena Rodeesia uueks peaministriks saab mustade juht piiskop Abel Muzorewa. Samal ajal viibis Atlantas Morehouse College'is külalisena Rodeesia mustade terroristide juht Joshua Nkomo, kellele anti kolledzhis audoktori tiitel. Joshua Nkomo, kelle terroristid on alla tulistanud kaks reisilennukit ja mõrvanud ellujäänud reisijad, andis tõotuse, et ta kukutab Rodeesia uue mustade valitsuse.

Iraani valitsus süüdistab USA senaatorit

TEHERAN — Iraani revolutsioonniline valitsus on kuulutanud Ühendriikide senaatori Jacob Javitsi ja tema abikaasa Marioni Iraani vaenlasteks, süüdistades neid shahhi rezhiimi toetamises ning sellele USA-s propaganda tegemises. Iraani revolutsioonniline valitsus mainib, et senaator Javitsi abikaasa sai shahhilt pool miljonit dollarit shahhi valitsuse populariseerimiseks. Ühendriikide valitsus on pärast Iraani valitsuse teadaannet võtnud senaator Javitsi ja tema abikaasa politseilise kaitse alla.

Hiinale antakse sõjaväelennukeid

LONDON — Inglise uus konservatiivne valitsus on nõustunud Hiinale müüma Harrier tüüpi sõjaväelennukeid, vaatamata, et N. Liit hoiatab selle tehingu tagajärgede eest. Arvatakse, et Hiina vajab neid vertikaalselt õhku tõusvaid lennukeid rakendamiseks oma pikale N. Liidu piirile.

Surmaotsus Eestis

MOSKVA — Üks 38-aastane üllemkokk Eestis, kes purjuspäi surmas ühe mehe ja teismelise tütarlapse, lasti kohtu otsusel maha. Surmaotsus tehti teatavaks Eestis ilmuvas venekeelses ajalehes „Sovetskaja Estonia".

Kolm esikohta Roy Madalveele

SUDBURY (VE) — Sudburys, Ontarios, toimusid hiljuti Kiwanise muusika ja tantsuvõistlused üle 6000 osavõtjaga.

Neist võistlustest võttis edukalt osa ka Roy Madalvee flöödil, tulles kahes soolo klassis ja dueti klassis esimeseks. Eriti kiituse osaliseks sai C. Stamitz'i „Concerto Op. 29" ühes oma komponeeritud kadentsiga saavutades 92 punkti. Klaveril saatis Nora-Mall Kerson, kes samuti sai kiituse osaliseks heas kooskõlastatud saates. Ühtlasi zhürii määras Roy võistlema üle Ontario ulatuses toimuvatele võistlustele ning talle annetati Kiwanis Club of Sudbury nimeline stipendium.

Tänavu lõpetas Toronto Eesti Täienduskeskkooli 25 eesti noort. Pildil lõpetajad pärast lõputunnistuste kätte saamist. Foto: Vaba Eestlane

„Meie eesti ühine pärandus on midagi väärt..."

25 eesti noort lõpetasid täienduskeskkooli

Möödunud neljapäeva õhtul toimus Eesti Majas T.E. Täienduskeskkooli lõpuaktus. Suur saal täitus lastevanemaist, ristiisadest ja -emadest ning omastest, kes elasid kaasa oma laste tähtsale päevale, Eesti Täienduskeskkooli lõpetamisele. Kooli lõpetasid 25 eesti noort.

Aktus algas avapalvusega, mille pidas Riina Kaunismaa, tänades Taevaisa möödunud kooliaasta eest, et nad on saanud vabaduses elada, uusi sõpru leida. Ta palus, et Jumal hoiaks neid ja nende õpetajaid, aga et Jumal hoiaks ja kaitseks ka Eestit, isamaad.

Pärast ühislaulu „Eesti lipp" ütles koolijuhataja E. Marten avasõna ja viimase tervituse keskkooli 13. lennu lõpetajaile, kes täna saadetakse eesti keskkoolist eluteele.

Seljataga on pikk koolitee alates lasteaiaga. Väikseist eesti lastest on saanud järjekordne lisa eesti generatsioonidele aktiivseks ühiskondlikuks tööks. Ta ütles, et õpetajaina on noortele püütud edasi anda eesti kooli traditsioone, süvendada neid tervele elurajale, terviklikule eluvaatele, et elus ei saa õnne osta loteriipiletiga, vaid sihikindla tegevuse ja tööga. Ta avaldas lootust, et eesti kool annaks osakesegi kaasa sellest eluteele. Soovides neile õnne ja jõudu, märkis ta, et tänavuste lõpetajatega on keskkooli lõpetanud nüüd 310 noort. Lõpuks ta avaldas tänu lastevanemaile oma laste eest hoolitsemisel.

Järgnevalt õpilaskoor laulis L. Aruvaldi juhatusel kaks laulu ja keskkooli vilistlane ning praegune õpetaja Oscar Müllerbeck pidas aktusekõne.

Pöördudes lõpetajate poole ta ütles, et täna on teie päev kätte jõudnud. See on tähtis sündmus millele olete pikki aastaid otsa mistanud, vähemalt üheksa aastat, võibolla rohkem, alates juba kodus. Täna võite olla uhked, et olete nii kaua õppinud, energiat kulutanud ja aega pühendanud. Olete jõudnud nüüd arusaamisele, et meie ühine eesti pärandus on midagi väärt, mida peame kalliks pidama.

Ta jätkas: „Olen arvamisel, et teid võib keskkooli lõpetamisel küpseks, täie mõistusega täiskasvanuks pidada. Teil tuleb nüüd otsustada, kas jääte eesti ühiskonda või mitte, selleks on vaba valik. Kui tahate eest ühiskonnas tegutseda, siis on teil selleks alus olemas. Olete võimelised tänapäeva aktuaalseis küsimusis oma emakeeles mõjukalt esinema. Võibolla mõtlete, et peate tänapäeval „oma juurte" juurde minema. See ei tähenda minevikku minekut.

Me ei tohi elada minevikus, aga peame aru saama millised on meie rahva saavutused minevikus.

Peame teadma mida saame teha oma rahva ja iseenese kasuks. Kes kaotavad kontakti südamele lähedasega, neil on elus raskusi."

Lõpuks ta märkis, et tänasega on noortele lõppenud eesti keele hariduse võimalus, kuna meil on veel saavutamata ja ehk juba kaotatud võimalus oma õppetooli saamiseks, kuna majanduslikud olukorrad on kitsamad. Jäänud on omaalgatuse teel eesti hariduse edasi viimine, milleks on meil raamatuid ja materjale.

Lõpetaja Liisa Hess, kes Kitcheneri lähedalt käis Torontos keskkoolis, esitas pala oma loomingust „Moodne muinasjutt". Järgnes kooli lõputunnistuste ja kooli sõrmuse kätte andmine. Sõrmused oli annetanud T.E. Ühispank, nagu on teinud ka eelmistel aastatel.

Pärast tunnistuste saamist ütles lõpetaja tänusõnu Anne Kriisa, võttes kokku kooliaastate töö ja avaldas tänu õpetajaile, kaasõpilastele aga soovis eelolevaks eluks õnne.

Koolikomitee esimees H. Lupp ütles tervituse osas, et 25 aktiivset abiturenti on lõpetanud eduka õppeaasta.

Sellejuures pöörduvad mõtted vanemate juurde, sest kõik mis koolis on saavutatud on olenenud vanemate toetusest ja suhtumisest. Kuid tuleb rõhutada ka õpetajaskonna vastutusrohket tööd, kes vormivad selle töö, millega noored juhitakse meie töö ja rahvusluse suunas. Koolijuhataja E. Marten, õpetajad L. Aruvald, E. Komi, E. Lüdig, koolisekretär L. Marley, A. Müllerbeck, O. Müllerbeck, J.

(Järg lk. 8)

Põhja-Ameerika eestlaste üldlaulupidu Torontos 25.-27. mail 1979

Mis... millal... kuidas... kus...

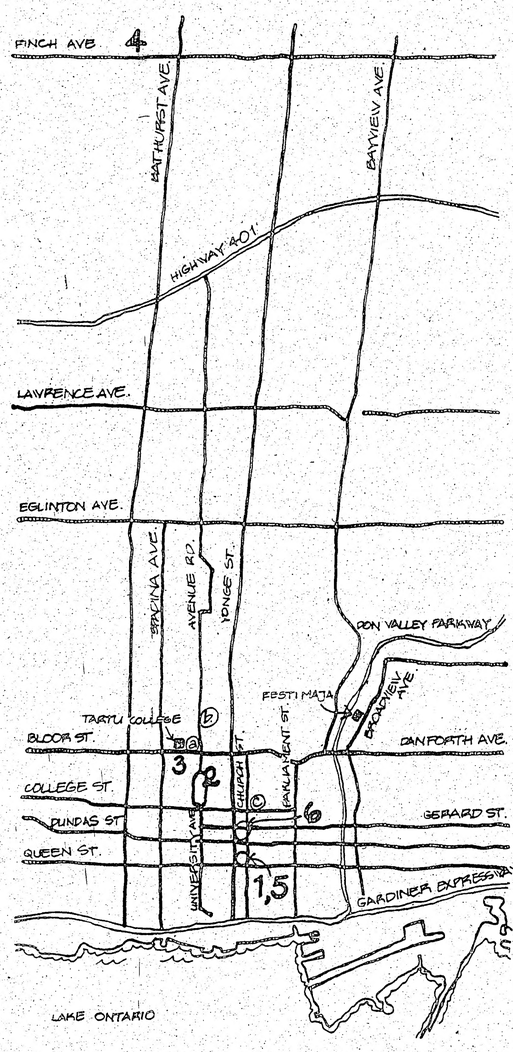

1 SÜMFOONIAKONTSERT reedel, 25. mail kell 8 õhtul, Metropolitan United Church (Church & Queen).

2 RONGKÄIGU ALGUS laupäeval, 26. mail kell 1.30 p.l., Queen's Park.

3 LAULUPIDU laupäeval, 26. mail kell 3 p.l., Varsity Arena.

4 RAHVAPIDU laupäeval, 26. mail kell 8 õhtul, North York Centennial Centre, 580 Finch W.

5 VAIMULIK KONTSERT pühapäeval, 27. mail kell 3 p.l., Metropolitan United Church (Church & Queen).

6 TEATRIETENDUS pühapäeval, 27. mail kell 5 õhtul, Ryersoni teatris (Gerrard & Yonge).

HOTELLID: a) Park Plaza, Avenue Rd. & Bloor, b) Village Inn, Avenue Rd., Bloorist põhjapoole, c) Hampton Court, Carlton & Jarvis.

Laulupeo büroo asub Toronto Eesti Majas, kust saab osta kõikide laulupeo ürituste jaoks pileteid. Büroo on avatud reedel, 25. mail kell 8 hommikust kuni kella 10-ni õhtul.

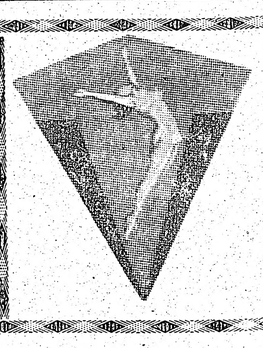

Tiiduse võimlejate
30. AASTAPÄEVA
PIDU
laup., 2. juunil 1979 kell 7.30 õ.
Leedu Maja saalis, 1021 College St.
RIKKALIK EESKAVA ☆ TANTS
☆ EINELAUD ☆ Sissepääs $7.—

Vene saatkond Ottawas hädas kodakondsuse seadusega

OTTAWA — N. Liidu saatkonnast Ottawast antud kommentaarid lasevad välja paista, et N. Liidu võimud on häiritud Kanada ajakirjanduses üles tõstetud N. Liidu kodakondsuse küsimusest. Kanada ajalehtedes on mitmel puhul esile tõstetud kummaline olukord, kus N. Liit surub oma kodakondsuse peale venelaste poolt okupeeritud aladelt saabunud põgenikele ja nende lastele, kes on saanud Kanada kodakondsuse, mida Moskva ei tunnista.

N. Liidu saatkonna pressiohvitser Igor Lobanov kinnitas, et „professionaalsed nõukogude vastased", eriti Torontos,

annavad N. Liidu uue kodakondsuse seaduse kohta vale informatsiooni ajakirjandusele ja poliitikutele, kuna nad ei poolda sõbralike suhete arendamist N. Liidu ja Kanada vahel.

Lobanov väitis, et seaduses ei leidu paragrahve, mis kinnitavad, et isikud, kellede vanemad on siia saabunud N. Liidust on automaatselt N. Liidu kodanikud. Pressiohvitser mainis, et seadus on mõeldud ainult välisriikides elavate N. Liidu kodanike kaitseks ning nende isikute informeerimiseks, kes tahavad N. Liidu kodakondsust. Umbes samalaadsete argumentidega tuli avalikkuse ette ka Ottawas N. Liidu saatkonna juurde kuuluv pressiatashee Victor Mikhejev,

kes andis seadusele samuti tõlgenduse, mis ei vasta tõsioludele ja seaduse tekstile.

Kanada välisminister Jamieson mainis, et ta on teinud välisministeeriumile ülesandeks võtta kontakti N. Liidu saatkonnaga Ottawas ja teha kindlaks, mida N. Liidu uue kodakondsuse seadusega tegelikult mõeldakse ja kuidas seda kavatsetakse rakendada N. Liidust Kanadasse saabunud kodanike suhtes.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

„Mine tagasi sinna, kust sa tulid!"

Kommentaar

Viimasel ajal on mõned Kanada ajalehed hakanud erilist tähelepanu pöörama N. Liidu kodakondsusele, millega karistatakse kõiki neid Kanada kodanikke ja nende lapsi, kes on pärit N. Liiduga vägivaldselt liidetud riikidest. Tundub paiguti, et mõned ajalehed on teinud selle küsimuse ümber isegi asjatult suurt kõmu, puhudes üles kodakondsuse küsimuse, mis tegelikut ei ole uudis ja on eksisteerinud juba aastakümneid.

Alljärgnevalt katsume ritta seada mõned faktid, mis annaksid Kanada kodakondsuse omandanud eestlastele põgusa ülevaate sellest omapärasest N. Liidu kodakondsuse vägivaldse pealesurumise draamast, mille eesmärgiks on kommunistide haardest põgenenud inimeste hirmutamine ja terroriseerimine ning kaudselt Moskva lõa otsas hoidmine.

Ülemnõukogu nimetust kandev N. Liidu rahvaesindus, mis tegelikult on kommunistiku partei keskkomitee ja selle poliitbüroo kummitempliks, võttis uue N. Liidu kodakondsuse seaduse, mis kannab ametlikku nimetust „NSV Liidu kodakondsusest" vastu möödunud aasta 1. detsembril ja otsustas selle seaduse kehtestada käesoleva aasta 1. juulist. Uue seaduse ja selle tähsamate paragrahvide kohta ilmus kaheveeruline selgitav artikkel möödunud aastal 28. detsembril ilmunud „Vaba Eestlases" pealkirja all „N. Liidu kodakondsus kummitab".

Uus kodakondsuse seadus asendab 1938. aastal rakendatud N. Liidu kodakondsuse seaduse ning ei erine põhiliselt endisest seadusest. Uues seaduses mainitakse, et N. Liidu kodanikeks on isikud, kes olid N. Liidu kodakondsuses käesoleva seaduse jõustumise päeval ning isikud, kes on omandanud N. Liidu kodakondsuse vastavalt käesolevale seadusele. N. Liit loeb välisriikides elavaid pagulasi oma kodanikeks, kuna seaduse paragrahv 5 mainib, et N. Liidu kodaniku elamine välismaal ei too iseendast kaasa N. Liidu kodakondsuse kaotamist ning paragrahv 8 kinnitab resoluutselt, et isikut, kes on N. Liidu kodanik, ei tunnistata välisriigi kodakondsusesse kuuluvaks, teiste sõnadega: N. Liit ei tunnista kaksikkodakondsust.

Seaduses väidetakse, et N. Liidu mees- või naiskodaniku abiellumine välisriigi kodanikuga või kodakondsusetu isikuga, samuti selle abielu lahutamine ei too kaasa abikaasade kodakondsuse muutumist. N. Liidu kodakondsuse omandamine või kaotamine ühe abikaasa poolt ei too kaasa teise abikaasa kodakondsuse muutumist.

Pikemalt käsitatakse seaduses N. Liidu kodakondsuse omandamist, kus kinnitatakse, et N. Liidu kodakondsus omandatakse: sünni põhjal, N. Liidu kodakondsusse võtmise tulemusena, N. Liidu rahvusvaheliste lepingutega ettenähtud alustel, muudel käesolevas seaduses ettenähtud alustel. Eriti häirivateks seaduse eeskirjades on reeglid, mis käsitavad laste kodakondsust, kellede vanemad on N. Liidu kodanikud. Nii mainitakse, et laps, kelle mõlemad vanemad tema sünni hetkel olid N. Liidu kodanikud, on N. Liidu kodanik sellest sõltumata, kas ta on sündinud N. Liidu territooriumil või väljaspool N. Liitu. See tähendab seda, et kui N. Liit loeb Eestis kommunismi eest põgenenud eestlasi N. Liidu kodanikeks vaatamata sellele, et nad on vahepeal saanud mõne teise riigi kodakondsuse, siis ka nende lapsed on Moskva seaduse ja tõlgenduse kohaselt nõukogude kodanikud. Vanemate erineva kodakondsuse korral, kelledest üks oli lapse sünni hetkel N. Liidu kodakondsuses, kui mõlemate vanematel oli sel ajal alaline elukoht väljaspool N. Liitu, määratakse väljaspool N. Liitu sündinud lapse kodakondsus vanemate kokkuleppel.

N. Liidu kodakondsuse kaotamiseks on seaduses ette nähtud terve rida erijuhuseid. Nii kaotatakse nõukogude kodakondsus N. Liidu kodakondsusest lahkumise tagajärjel, N. Liidu kodakondsuse äravõtmise tagajärjel, N. Liidu rahvusvaheliste lepingutega ettenähtud alustel ja muudel käesoleva seadusega

(Järg lk. 3)

Kanada ja välismaailm

Asja lõppenud valimisvõitlus Kanada parlamendi uue koosseisu moodustamiseks kinnitas, et Kanada parteide juhid ja parlamendiliikme kandidaadid ei tunne huvi riigikaitseliste ja välispoliitiliste küsimuste vastu ning et kampaania keerles eranditult sisepoliitiliste elunähete ümber. Välispoliitilised probleemid ei kerkinud isegi üles kolme parteijuhi vahelisel paljureklaamitud debatil ning nendest ei hoidunud piinlikult eemale mitte ainult parteijuhid vaid ka neile küsimusi esitanud ajakirjanikud.

Kuigi valimiste tulemused on nende ridade trükis ilmumisel juba selgunud, oleks siiski põhjust lähemalt vaadelda, mida meil on oodata ühelt või teiselt parteilt välispoliitiliste probleemide käsitamisel ja nende lahendamisel, eriti kui arvesse võtta N. Liidu ja teiste raudeesriidetaguste riikide relvastuse pidevat suurenemist ning vajadust NATO jõudude tunduvaks tugevdamiseks, et olla valmis idast ähvardava võimaliku pealetungi tagasi löömiseks. Tuleb konstateerida, et need vaatluste tulemused ei ole eriti roosilised ja paljutõotavad, kuna nii liberaalide, konservatiivide kui ka sotsialistide (NDP) parteide välispoliitilised eksperdid taotlevad vastava ringküsimuse põhjal probleemide üldistamist ja katsuvad mööda libiseda detailidest eriküsimuste üksikasjalisel käsitamisel.

Kõigi parteide üldiseks loosungiks on rahu taotlemine ja selle heaks töötamine, kuid vahendid ja võtted selle eesmärgi saavutamiseks ei ole ühtlased ja üksmeelsed. Sotsialistide partei näiteks ei taha palju teada NATO'st ja tõmbaks Kanada väed läänemaailma ühisest kaitseorganisatsioonist välja kui see tema teha oleks. Sotsialistide partei juhtide seisukohad ühtuvad kogu maailma sotsialistide veendumusega ja analüüsiga, et N. Liidu oht läänemaailmas on üles puhutud ning Moskva ei haudu plaane läänemaailma vallutamiseks ning kommunistliku režiimi maksma panemiseks globaalses ulatuses. Nii liberaalide kui ka konservatiivide parteid peavad samal ajal vajalikuks NATO toetamist, kusjuures põgusal vaatlusel liberaalid üritavad oma praeguse poliitika jatkamist maailmarahu alal hoidmiseks, kuna konservatiivid tahavad panna erilist rõhku sidemete süvendamisele Ühendriikidega ja kommunismi edasitungi takistamisele.

Parteide erinevad seisukohad ilmnevad eriti Rodeesia küsimuse hindamisel ja äsja valitud mustade enamusvalitsusele tunnustuse andmisel. Liberaalid ja sotsialistid on esialgu jäänud inglise-ameerika senise plaani juurde, mille alusel Rodeesias uue mustade valitsuse moodustamisel tuleb arvesse võtta ka partisane-terroriste ja nende juhte Joshua Nkomo't ja Robert Mugabet, kuna konservatiivid on partisanide toetamise vastu, toonitades, et sellega ulatatakse abistav käsi vägivalda taotlevale rezhiimile. Kõik kolm parteid pooldavad siiski üksmeelselt välisabi summade suurendamist arengumaadele, kuna seda peetakse oluliseks maailma hädade vastu võitlemisele ja rahu säilitamisel.

Mis puutub sotsialistide partei riigikaitseplaanidesse — kui neid üldse plaanideks saab nimetada — siis ei poolda parteijuht Ed Broadbent mitte ainult Kanada väljatõmbamist NATO-st vaid ka ühisest Põhja-Ameeriga Õhukaitsest (NORAD), toonitades, et pommilennukite rünnakud Kanadale on „mõeldamatud". Vastupidiselt sotsialistidele taotlevad konservatiivid toetuse suurendamist NORAD'ile, kuna liberaalid kavatsevad jääda praeguse toetuse juurde. Liberaalid ja konservatiivid on ka ühisel arvamisel, et Kanada peab muretsema endale uued võitluslennukid kuna NDP arvates on need kulutused „kolossaalseks raiskamiseks".

Linnulennulisel vaatlusel võib öelda, et liberaalide ja konservatiivide seisukohad välispoliitiliistes ja riigikaitselistes küsimustes liiguvad umbes samal tasapinnal kuna sotsialistide arusaamad on tunduvalt erinevad. Euroopast pärast Teist maailmasõda siia saabunud uustulnukatele jääb arusaamatuks ja mõistmatuks, miks Kanada poliitikud, rahvas ja avaliku arvamise kujundajad tunnevad nii vähest huvi maailmasündmuste vastu ja ei taha või ei julge oma õueaia varjust kaugemale vaadata kuigi Kanada tulevik ja heaolu on tihedalt seotud maailmas toimuvate sündmustega ja olukordade arenguga. Äsja toimunud valimiskampaania oleks pakkunud suurepäraseid võimalusi kanadalaste huvi äratamiseks Kanadat puudutavate maailmasündmuste vastu kuid kandidaadid, parteijuhid ja massimeedia manipulaatorid hoidusid sellest võimalusest vaikselt kõrvale. Sellest on tõsiselt kahju, sest kuigi kanadalane elab kitsamas mõttes Kanadas, on laiemas laastus tema elukohaks kogu maailm ja teda puudutavad sama teraval kujul maailmasündmused nagu kodupinna eluprotsessis esile kerkivad probleemid.

K.A.

Brezhnev ei ole võimeline läbirääkimisi pidama

WASHINGTON — Läänerriikide eksperdid Moskvas arvavad, et president Carteril ei ole võimalik algatada N. Liidu diktaatori Brezhneviga eraviisilisi nõupidamisi kui mõlemad riigipead kohtuvad tuleval kuul SALT II alla kirjutamiseks. Mainitakse, et N. Liidu poliitbüroo liikmed ei usalda Brezhnevi, kelle tervis on niivõrd alla käinud, et ta ei ole võimeline enam nõu pidama ühegi teise riigi riigipeaga.

Vestlus Riho Mesilasega

Noor põgenik Eestist räägib oma elamustest

II

MILLEGA SEE LUGU SIIS LÕPPES?

Järgnes kõik nii nagu ettenähtud. Mind visati parteist välja ja minu pilt võeti maha väeosa auhvilit — kuigi mul oli väeosa juhtkonnalt 12 tänuavaldust eeskujuliku teenistuse eest. Teenida jäi veel kaks kuud ja kogu selle aja nöökis juhtkond mind nagu vähegi oskas. Olin ühegi puhkepäevata nädalate kaupa köögitoimkonnas. Kuumast veest ja pésupulbrist olid käed küünarnukini verised ja sõrmeküüned tulid pealt maha aga kolm korda päevas pidin terve pataljoni sööginõud puhtaks pesema. Mõnitamine veel pealekauba. See hirmus aeg sai siiski otsa ja 73. aasta detsembris sain koju.

Oletan, et parteist väljaviskamine tekitab raskusi tsiviilelus. Kas tundsid seda ka omal nahal?

Nõukogude seaduste järgi tuleb kojutulnud sõdurile anda tagasi ta endine töökoht. Mina muidugi seda ei saanud. Parteist väljavisatul on väga raske tööd leida. Ükski toimetus ei võtnud esialgu mu kirjutisi vastu. Nägin, et ajakirjaniku kohta ma ei saa. Üle poole aasta töötasin loomaarstina. Palk oli korralik.

Kuidas sul õnnestus saada jälle tööd ajakirjanikuna?

Harju rajooni ajalehe juures sain 1974. aasta sügisel ajutise koha, ühe naisajakirjaniku asemele, kes läks sünnituspuhkusele. See oli juba edusamm. Kindlasti jälgiti mind aga kuna ma midagi riigivastast ei teinud, siis jäeti rahule ja hakati tasapisi jälle usaldama. Seejärel töötasin ETKVL'i (end. ETK) Reklaami valitsuses juba vanemtoimetajana. Vastutasin TV-s, raadios ja ajalehtedes avaldatava reklaami eest. Tegin rohkesti kaastööd ajalehtedele. 1976-nda aasta algusest kuni suveni olin vabakutseline, kirjutasin oma teise raamatu, „Veterinaari esimene nädal", mis ilmus „Loomingu Raamatukogu" sarjas 1976. aasta lõpul.

Räägid oma teisest raamatust. Mis sai esimesest?

Esimene käsikiri jäi trükkimata. See oli följetonide kogumik, mille esitasin avaldamiseks 1974. aastal. Sel ajal olin veel ebasoosingus. Teise raamatu järgi aga tehti Eestis mööda aastal film — see oli jutustus noore loomaarsti elust ja tööst ühes Eesti kolhoosis. Ekraanile see film muidugi ei jõudnud, kuna ma põgenesin Läände enne filmi valmimist... See oli möödunud suvel.

Mida tegid Eestis enne ärahüppamist?

Viimased kaks aastat olin Eesti TV-s teadustajaks. Lugesin päevauudiseid ja muud. Kirjastusse „Eesti Raamat" jäi seisma mu kolmas pikem käsikiri — aforismide kogu. See oleks möödunud aasta lõpuks ilmunud.

Kuidas tärkas mõte läände põgededa?

Nõukogude süsteemil on selline omadus, et ta ise kasvatab endale vaenlasi. Mul pole ilalgi olnud mingit sümpaatiat nõukogude võimu suhtes, sest ma olen eestlane. Tõenäoliselt oleksin siiski okupeeritud Eestisse jäänud ja teinud tööd, mis mulle meeldib kõige rohkem — ajakirjanikutööd. Kui kõik need läände põgeneksid, kes Nõukogude võimu ei salli, siis jääks Eestisse väga vähe inimesi... Esimene tõsine põgenemismõte tärkas sõjaväeteenistuse ajal, kui KGB-ga isiklikult kokku puutusin. See avas mu silmad paljude asjade nägemiseks. Teadsin, et kui käitun edaspidi n.ö. korralikult, siis avaneb kunagi võimalus ka läände sõita ja põgeneda. Oodata tuli mul viis aastat. Möödunud suvel puhkuse ajal sain sõita laevareisile mööda Doonaud ja muuhulgas külastada ka Austriat. See oli esimene võimalus ja ma kasutasin seda. Põgenesin Austria sõidu viimasel päeval.

Kuidas sõit algas ja kes olid reisikaaslased?

Kõik algas jällegi KGB-st. Umbes pool aastat enne otsis minuga kontakti üks KGB-mees, kes esindas ennast kui Ants Piirsalu. Et kuidas mul nüüd läheb ja nõnda edasi... Siis tuli ettepanek — sõita turismireisile ja samal ajal pidada teistel Eesti grupi liikmetel silm peal. Loomulikult nõustusin ma nuhiks hakkama — see tähendas põgenemisvõimalust. Mulle lubati tasuda osa sõidukuludest ja muretseti ka esimese klassi kajut. Selliseid nuhke oli grupis mitu, aga loomulikult ei tohtinud me üksteist tunda. Sõidu algul tuli minu juurde üks vene „turist" ja ütles märgusõna. Temaga hakkasin umbes ülepäeviti ühes kajutis kokku saama. Pidin ette kandma, kas olen midagi kahtlast märganud. See kestis kuni minu põgenemiseni... Sõit ise algas Tallinnast. Rongiga Leningradi, sealt Odessasse ja Doonau suudmes asuvasse piirilinna Izmaili. Seal istusime laevale ja sõitsime mööda jõge üles kuni Viini linnani. Laeva nimi oli „Amuur" ja sõit Viini kestis kaks nädalat. Käisime Bulgaarias, Rumeenias, Jugoslaavias, Ungaris ja Tshehhoslovakkias. Viinist pidime jälle allavoolu tagasi tulema. Laeval oli paarsada inimest, vist kõigist nõukogude liiduvabariikidest. Kui õiesti mäletan, siis Eesti grupis oli 39 inimest. Enamuses juba vanemad inimesed, kõik muidugi KGB poolt eelnevalt hoolega kontrollitud. Isegi kui loa saad, tuleb Nõukogude Liidust väljasõidul täita terve mägi igasuguseid dokumente ja asjaajamine võtab umbes pool aastat. Loomulikult peab olema soovitus kohalikust parteikomiteest, kuigi see parteisekretär näeb soovijat võib-olla esimest korda elus. Bürokraatia on sellisel tasemel, et Tallinna Mererajooni parteikomitee sekretär, venelane Netshajev andis mulle soovituse, ilma et oleks mind isegi näinud. Ja soovituse andis ta sõiduks Soome, kuigi mul oli tarvis seda Austriasse. Seda ei pannud aga ükski ametnik hiljem tähele.

Kuidas ja millal Sa täpselt ära hüppasid?

See juhtus 15. juunil 1978. Meie grupp külastas Viini Kunstiajaloo Muuseumi. Mina kadusin rahva hulka ära, võtsin takso ja sõitsin USA saatkonda, kus palusin poliitilist varjupaika. Mind võeti väga hästi vastu. Loomulikult oli mul juba Eestis Viini kesklinna plaan pähe õpitud ja mitu põgenemiskohta valmis vaadatud. Kõik oli ette valmistatud. Põgenemiste takistamiseks ei lubatud kedagi laevast maale daamide käekotist suurema kotiga. Taskurahaks oli kolme Austria päeva kohta umbes 200 shillingit. Austria tööline võib selle raha teenida kahe-kolme tunniga. Niisiis ei saa nõukogude turistid peaaegu midagi osta. Pass antakse kätte ainult maalemineku ajaks. Tuleb käia väikeste gruppidena, teistest natuke maha jääda ega ette rutata ei tohi. Selline kord on midagi tsirkuse ja lasteaia vahepealset. Väga alandav. Kes põgeneda tahab, põgeneb tegelikult niikuinii.

(Järgneb)

Ranniti luuletuskogust Ameerika ajakirjas

Ameerikas veerandaastati ilmuv Nõukogude Liidu ja Ida-Euroopa uurimiste ajakiri „Slavic Review" toob oma viimases numbris (nr. 4, 1978) ungari luuletaja, muusiku ja Michigani ülikooli võrdleva kirjandusloo ja saksa keele ning kirjanduse professori Emery E. George arvustuse Aleksis Ranniti inglis-keelse luuletuskogu „Cantus firmus" üle.

Ta tutvustab raamatu autoreid E. Wiiraltit ja A. Rannitit, viimase eestikeelseid värsikogusid ja eelmisi inglise keeles avaldatud luuletusi. Ta nimetab Rannitit eesti kvantitatiivse luulevormi elustajaks, kuid seda on osanud tõlkija H. Lyman oma tõlkes ka inglise keelde viia.

Lõpuks ütleb kriitik, et Eesti on väike maa, kuid osa selle suurusest on väljendatud „Cantus firmus" nimelise raamatus avaldatud kahe kunstniku tööde suurepärasuses ja lisab, et juba N. H. Pearson, Harvardi ja Yale ülikooli professor on öelnud, et „Rannit ei ole mitte kaasaegne poeet... ta on kuidagi erinev, kuidagi suurem". Kuigi kriitik nõustub sellega, leiab ta „Cantus firmuse" põhjal, et luuletuste autor on meie aja ja meeleladi kunstnik.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

26. ja 27. mail dr. J. Marley, tel. 921-7777.

2. ja 3. juunil dr. T. Sauks, tel. 461-0912.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Trent '79 ühiskondliku seminari üheks osaks oli pühapäevane laudkonnavestlus eesti ajakirjanduse üle. Pildil laudkonna liikmed, vasakult prof. W. Rand, Vally Johanson, Henn Arvo ja Hannes Oja.
Foto: Vaba Eestlane

Organisatsioonide eriprobleemid vajavad käsitamist

Juhiomadused Trent'i seminaris üksikasjalisel arutusel

Eesti Liit Kanadas järjekordne seminar potentsiaalsetele juhtidele tõi Trenti noori, kes omasid kõrgeid juhi toimimisvõimeid ja kelle eesti keele oskus oli sorav. Osavõtjaid oli tuinud Torontost, Montrealist, Ottawast ja New Yorgist. Üllatavalt elavad olid ettekanded nooremalt lektoritelt. Vastupidi eelmisel aastal asetleidnud osavõtjate arvu tunduvalt kõrgele kõikumisele erinevatel päevadel, oli tänavune Trent üsna stabiilne. Kõikumine toimus eranditult lektorite sektoris, keda mõjutas emadepäeva traditsioon. Üldine osavõtjate arv ulatas 45-le.

Reede õhtusele kogunemisele järgnes hubane seltskondlik mäng noorte eneste algatusel, mis võimaldas ka ühise tutvumise. Laupäevane hommik algas jooksuga — igaüks erisuunas ja vastavalt võimetele. Seminari avas Eesti Liit Kanadas esimees Antoni Truuvert. Koordineerijaks oli Vello Hubel. Peale mõne üksiku erandi, kulges programm ettenähtud rada. Ainult üksikute lektorite hilinemisega tuli kava ümber kohandada.

Jaan Lepp kõneles juhtimise oskuse arendamisest, käsitledes juhtimist kui komplektset üksteisest sõltuvatest nähetest ahelat,

kusjuures rakendada tuleb nii autokraatiat, demokraatiat kui ka teisi elemente, olenedes erinevatest vajadustest. Juhtimise stiilide osatähtsuse kõrval soovitas kõneleja alati arvestada kaastööliste omapäradega, nende lootuste, taotluste ja vajadustega. Juhi võimeid saab mõõta sellega, kui edukas on sihi saavutus. kas juht on võimeline sihte kohandama, kaasabiliste isiksuse kasvu arendama ja uuteks tegudeks tiivustama. Tuleb analüüsida õnnestusi ja äpardusi. Tähtis ei ole mitte ainult sihi saavutamine, vaid kuidas ja millise hinna eest.

„Vaata ette kuhu pürgid, kuid vaata ka taha, millised jäljed jätad," lõpetas kõneleja väga tiheda ja kohase ettekande.

Taimi Voksepp „Rühma koostööd" käsitledes valgustas kõigepealt erinevate rühmade iseloome, milles koostöö käsitlemine ei ole võimalik teatud ettekirjutatud mustri järgi. Üldiselt mõjutavad rühma koostööd neli tegurit: 1) rühma moodustamise viis, 2) sihid ja huvid, 3) indiviidi panus rühmale ja 4) juhi mõju rühma koostöös. Kõige olulisemaks pidas kõneleja rühma juhti, kes võivad olla valitud, määratud või tõusta ise esile juhita olukorras. Igale kategooriale kaasnevad erinevad probleemid, kusjuures kõige efektiivsemaks kujuneb juht, kellele on kaasa antud loomupärane juhianne ja kes on võimeline kandma igale olukorrale sobivat maski. Kõige edukamaks hea juhi omaduseks on vaimustus rühma tegevusest, mis nakatab ja tõmbab kaasa. Peab oskama olla range ja järelandlik, iseseisev aga siiski sõber, tõsine ja ka klaun, peab omama rohkelt huumorimeelt, oskama kritiseerida positiivselt ja kasutama oma mitmepalgelist maski õigel ajal ja kohal.

Hilja Kuutma ettekanne juhi eeskujust, käitumisest ja etiketist lõi äilkesele järgneva õhkkonna, kust oli puhitud tänapäeva lodevust eelistav käitumisvabadus.

Ettekanne oleks pälvinud rohkem diskussiooni, kui aeg seda lubas, et veenda ka skeptikuid aegade tules küpseks saanud eeskuju vajadusest ühiskonna juhtimisel.

Andres Truuverti populaarteaduslik ettekanne raalidest oli huvitavalt esitatud, kuigi raalide kasutamisvõimalused meie oludes on majanduslikel põhjustel väga väikesed. Lootus selleks tulevikus on siiski olemas.

A. Tiiduse lauakõne oli samuti professionaalse tasemega ning andis akadeemilist hõngu seminari õppekavva.

Õhtupoolik oli pühendatud peamiselt faktilistel andmetel põhinevatele ettekannetele spordi alal Evelyn Koopilt, T. Pallandilt ja Tiit Rometilt. Juhiomaduste paremikku saab kogeda võibolla kõige enam grupisportlaste omavahelises suhtlemises nii kaotuse kui ka võidu puhul. Sellist emotsionaalset koostööd ei ole muidugi võimalik rakendada ühistegevuses, kus ratsionaalsus peab olulist rolli etendama.

Vaatamata sellele tuleks alati eeskujuks võtta grupisportlaste ühtekuuluvustunnet, et meie organiseeritud tegevuses rahvusgrupi üksmeelt edustada, mis kohati väga naeruväärselt logiseb.

Hans Moksi ettekanne eesti sportlaste tippsaavutustest läbi aegade andis põhjaliku ülevaate meie rahva võimetest, kui neid sihikindlalt rakendada. Teadmine, et rahvaarvuga võrreldes on meie rahvas olnud spordis esimeste hulgas mitmel alal, tõstab meie rahvuslikku enesetunnet ja tiivustab uuteks tegudeks.

Päevasele pingerikkale tegevusele oli meeldivaks vaheldu seks dr. Jaan Roosi poolt valmistatud huvitavate ja humoorikate diapositiivide näitamine kaasaskäiva tabava tõlgendusega pinge leevnedamise sihiga,

mis õnnestus uskumatult hästi.

Üldiselt olid laupäevased ettekanded hästi esitatud ja vajalik huumor oli omal kohal. Õhkkond oli pingevaba ja edustav.

Kui seminari lõpul korraldajate reas väsimuse tundemärke näha võis, oli noorte vaimustus sedavõrd tugevam järgmiseks Trentiks. Eesti Liit Kanadas on alustanud väga vajaliku üritusega.

Kolm aastat on see üritus olnud peamiselt Vello Hubeli, Heli Kopti ja Helge Kurmi tubilides kätes ja tulemused on olnud head.

Enamuse sooviks oli anda rohkem sõnaõigust Trenti korraldamises organisatsioonidele, et arutusele võtta probleeme, mis esile kerkivad kohalikes organisatsioonides. Programm oli üldiselt liigselt tihe ja aeg piiratud, et ettekannetesse põhjalikumalt süveneda.

Mis puutub pühapäevasesse ingliskeelsesse programmi, siis kahtlemata tuli see kasuks. Oli võimalus õppida nii mõndagi teiste rahvaste probleemidest, mis mitmel juhul on palju valusamad, kui seda aimata võis. Nendest ettekannetest „Vaba Eestlase" järgmistes numbrites.

v—y

Hambaarstid
DR. MARET TRUUVERT
DR. PIRET TRUUVERT
DR. ARJA-LIISA PELTONIEMI
teatavad, et nende praktikaga on ühinenud
DR. ANNE TÕNISSON ja DR. NORMAN FALK
Vastuvõtt kokkuleppel.
2259 BLOOR STREET WEST, TORONTO
(1 blokk Runnymede'st läände)
766-1391, 766-5623

80 võimlejat esinesid Montrealis

Hilja Paul, Hille Sutt ja Malle Höövel juhivad kanada võimlejaid

MONTREAL (VE) — Laupäeval, 12. mail toimus Montrealis Centre Etienne Desmarteau spordihoone võimlas Quebeci esimene Gymnaestrada — moodsa rütmilise naisvõimlemise õhtu.

Ilusale kevadilmale vaatamata oli võimla suur publiku rõdu spordihuvilisiga täidetud. Moodne rütmiline naisvõimlemine on kujunenud populaarseks spordialaks Kanadas. Idla poolt algatatud sellel n.ö. „eesti naiste spordialal" on eestlaste ainuvalitsus viimaste aastate jooksul kadunud. Moodsat naisvõimlemist harrastavad nüüd innukalt paljud puht kanadalasist koosnevad grupid.

Isegi „Eesti School of Modern Rhythmic Gymnastics" (Hilja Paul, Agnet Tõke) koosseisus on eestlased juba vähemuses.

Küll aga tegutseb eestlasi treeneritena mitmete võimlemisrühmade juures millised gümnaestradast osa võtsid: Hilja Paul — Snowdon YWCA, Hille Sutt ja Malle Höövel — Esto-Gym of LaSalle ja Town of Mount Royal Modern Rhythmic Gymnastics Club. Hille Sutt on ühtlasi ka abipresident ülekanadalises võimlemisorganisatsioonis „The Canadian Modern Rhythmic Gymnastics Federation" ja oli koos Malle Höövel'iga gymnaestrada organiseerija.

Gymnaestradast võttis osa 7 võimlemisrühma kokku 80-ne võimlejaga.

Neist ainult üks rühm oli väljastpoolt Montreali ja üsnagi kaugelt — ca 500 miili eemal asuvast Baie Comeaust, kust oli kohale sõidetud üüritud bussiga.

Gymnaestrada avas ametlikult Hilja Paul. Pikema tervituskõne pidas André Valliers „Federation Gymnastique du Quebec" president. Teadustajana tegutses Jane Schmidt.

Moodne naisvõimlemine põhiliselt meeldivate liikumistega on silmale alati naudinguks. Nii ka seekord. Juba kõigi osavõtjate sissemarssi ja ülesrivistamist oli hea vaadata. Kaks tundi kestev kava oli koostatud vajaliku vaheldusrikkusega. Publik võis näha rutiiniharjutusi, harjutusi pallidega, rõngastega, diskustega, lintidega, nööridega ja sallidega. Kõik esinemised läksid sujuvalt, mis oli kinnituseks, et kogu talv on oldud hoolikalt treeningus. Mass on võimlemisesinemisis alati haarav, aga ka üksikvõimleja võib köita vaatlejat oma isiksuse ja viimistletud tehnikaga. Nii pälvisid seekordsedki individuaalesinejad (nööriga, lindiga ja vabaharjutustega) täielikult publiku aplausi ja seda korduvalt isegi esinemiste sisse.

Quebeci Gymnaestrada jääb meelde nauditava spordiõhtuna. Oli värvirõõmu, oli liikumise ilu, oli noorust, oli entusiasmi.

Oli meeldiv õhtu.

Olgu veel märgitud, et Gymnaestradal viibis ka TV channel 12 spordireporter kes paar tundi hiljem öösises spordirepotaazhis andis juba ülevaate õnnestunud gymnaestradast.

VABA EESTLANE

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69,—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

KAASMAALASED
Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.
HÜPOTEEKLAENUD 10,75% aastas
Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.
PERSONAALLAENUD 11,4% aastas
Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.
ÜHENDUSES ON JÕUD!

CHARTER LEND
Läänerannniku Suvepäevadele
245.—
Majutamise informatsioon
KIWI TRAVEL
Toronto Eesti Maja, tel. 466-4813

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

Kommentaar

(Algus lk. 2)

ettenähtud alustel. Kuid kodakondsusest lahkumine ei ole nii lihtne kui seda võiks arvata. Selle küsimuse otsustab N. Liidu Ülemnõukogu presiidium. Kodakondsusest lahkumise sooviavaldused võidakse tagasi lükata kui kodakondsusest lahkumist taotleval isikul on täitmata kohustusi riigi ees või varalisi kohustusi, milledega on seotud kodanike või riiklike, kooperatiivsete ja muude ühiskondlike organisatsioonide olulised huvid. N. Liidu kodakondsusest lahkumine ei ole lubatud kui isik, kes seda taotleb, on võetud vastutusele süüdistatavana või kui tema suhtes on olemas seaduslikult jõustunud kohtuotsus, mis kuulub täitmisele või kui isiku lahkumine N. Liidu kodakondsusest on vastuolus N. Liidu riikliku julgeoleku huvidega.

Eeltoodud seaduse eeskirjadest nähtub, et venelased tahavad hoida nii Eestist põgenenud inimesi kui ka nende järglasi oma kammitsais. Välisriikides elavatel eestlastel ei ole isegi õigust valida endale kodakondsust. Meid paneb kõige selle juures imestama ainult see, et see seadus võeti vastu juba mitu kuud tagasi, kuid meie organisatsioonid ja meie ühiskond on selle vaikselt ja ilma protestita aktsepteerinud. Alles nüüd, kui küsimuse üles tõstis üks Kanada ajaleht, on hakanud asi liikuma ning siit ja sealt kostab protestihääli. Kanada ajalehtedes ilmunud protestilained olid ilmselt teataval määral seotud ka käimas olnud parlamendivalimiste võitlusega, kuid meie koos teiste kannatavate rahvusgruppidega peaksime selle küsimuse pidevalt elavana hoidma ning protesteerima N. Liidu vägivaldse ja meile pealesurutud vastiku kodakondsuse vastu, milline teguviis on vastuolus rahvusvahelise õiguse printsiipidega.

AMI

Õiendus

Teie lugupeetud ajalehe 15. mai numbris leidub K.E.V. Ühingute Liidu 5. mai koosoleku kirjelduses kahjuks eksitav viga, millest võiks nii aru saada nagu oleks mina oma informatsioonis sel koosolekul märkinud, et „raskusi on tekitanud viimased muudatused juhatuses". Sellist informatsiooni mina koosolekul ei ole andnud, vaid vastupidi tänasin kõiki juhatusliikmeid ja teisi, kaasaarvatud Hamiltoni ühingu juhatust TEVÜ trükiste levitamisele kaasa aitamise eest.

Lugupidavalt
A. KALA
TEVÜ esimees

Pika kahe fotoga artikli avaldas „Trenton Times" New Jerseys Hilda Treumuthist, kes jutustas peamiselt eesti lihavõttetoitudest. Kirjutise autor Laisy Fitch ütleb oma artikli algul, et Hilda Treumuth valmistab pirukaid, mis on otse taevalikud. Maininud paari lausega tema põgenemist Eestist 1944, siirdub jutt toiduretseptidele. Ta jutustab ka eesti-inglise kokaraamatust, mis valmis koos Viivi Piirisillaga, oma tööst ja tegevusest Ameerikas ning eesti toitlustavadest. Lõppeks on toodud ka paar eestipärast toiduretsepti.

(Järg lk. 3)

OOTAMATULT LAHKUS MEIE KALLIS ABIKAASA, ISA JA VANAISA

ENN AAREND

Sündinud 6. märtsil 1899 Tartus
Surnud 18. mail 1979 Hamiltonis

Mälestavad sügavas leinas

abikaasa LINDA
tütar AILI abikaasaga
LINDA ja TIIA
SUGULASED Eestis

KAUAAEGSET PEREKONNATUTTAVAT

ENN AAREND'it

mälestavad

perekond RIKO
perekond JÕESAAR

ÄKILINE SURM RIISUS MEILT USTAVA ISAMAALASE JA LÄHEDASE SÕBRA

ENN AAREND'i

Mälestavad leinas

JUHAN ja LINDA PALLOP
HARALD ja LINDA NORMET
AUGUST ja MARE JURS
ADAR ja ELSA VOODE
MAKS ja SIINA PERTENS
LEO ja ÕIE SAAR
VARJU REIO perekonnaga
MEINHARD PIHLAK perekonnaga
MARIE PULST
ALMA TOMSON

OMA ARMAST KAASVILISTLAST

cand.jur. ENN AAREND'it

sündinud 6. märtsil 1899 Tartumaal, Tähtveres
surnud 18. mail 1979 Hamiltonis, Kanadas

mälestavad leinas

HELMUTH AAVIK abikaasaga
AUGUST KALA abikaasaga
KRISTJAN KANGRO abikaasaga
RICHARD LELLEP abikaasaga
AUGUST SUMBERG abikaasaga
ARNOLD TILL perega
KALJU TORI abikaasaga

KALLIST KAASVÕITLEJAT JA VABADUSSÕJA VETERANI

ENN AAREND'it

surnud 18. mail 1979. a. Hamiltonis

mälestavad sügavas leinas

HAMILTONI EESTI VÕITLEJATE ÜHINGU JUHATUS JA LIIKMESKOND

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 ● 489-8802

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad. Annetaja soovid täidetakse.

958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

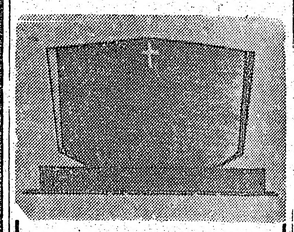

KAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglinton vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

Voldemar Lüdig suri

New Jerseys suri 8. mail pärast pikemaajalist haigust Voldemar Georg Lüdig, 74 a. v. Kadunu kirstupanemistalitus toimus Englishtownis, Freholdi, N.J. lähedal. Leinama jäid teda abikaasa, neli tütart perekondadega, Arizonas elav poeg perega, vend Peeter P. Lüdig perekonnaga ja korporatsioon Fraternitas Estica, mille liikmeskonda ta kuulus. Lahkunu maine põrm tuhastatakse.

Leinateateid

27. apr. suri Vancouveris Helene Keerpärg, neiuna de Medem. Ta oli sünd. 30. nov. 1898 Rjasanis, Venemaal, saksa-prantsuse päritoluga aadliperekonnas. Õppides inseneriteadust Moskva ülikoolis tutvus ta dr. Jaan Keerpärg'iga, kellega abiellumise järele asus Eestisse elama, kus dr. Keerpärg töötas raudteearstina mitmes keskuses. Temast sai tubli eestlane, kes oma lastele ja lastelastelegi õpetas selgeks eesti keele. Dr. Keerpärg suri mõne aasta eest Austraalias, kuhu perekond pärast sõda oli elama asunud.

*

Bad Homburgis, Saksamaal, suri 27. apr. omaaegse populaarse Jõhvi arsti dr. Hermann Kolbe lesk Melitta Kolbe, sünd. Winkel, 84 a. vanuses.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind 18. mail $8.42

145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.

Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

ARMAST ONUPOJA ABIKAASAT

HELEN SIMM'i

sündinud 23. aprillil 1915 Eestis
surnud 13. mail 1979 Hollywoodis, Kalifornias

leinab kurbuses

ERNA KLIMSON abikaasaga

ARMAST MEMMET

SELMA REBASE't

mälestavad

IMBI ja KUTT

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBILIIGET

ALBERT SAAR't

mälestab

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

ENN AAREND'it

mälestavad

UDO LEPPIK perekonnaga
HELEN LEPPIK-MALING

OMA ARMAST VILISTLAST

cand.jur. ENN AAREND'it

sündinud 6. märtsil 1899 Tartumaal, Tähtveres
surnud 18. mail 1979 Hamiltonis, Kanadas

mälestab sügavas leinas

KORPORATSIOON UGALA

ARMAST KORPORATSIOON UGALA VILISTLAST

cand.jur. ENN AAREND'it

mälestab sügavas leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

MEIE KESKELT LAHKUNUD

ENN AAREND'it

mälestab sügavas leinas

EESTI ÕIGUSTEADLASTE ÜHING KANADAS

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

●

Matusemaja on üle 115. aastz teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
317 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 27. mail kell 11 hommikul. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul.

PÜHAPÄEVAKOOLI LÕPUAKTUS laupäeval, 2. juunil kell 11 hommikul. Järgneb pidulik koosviibimine. Kava pühapäevakoolilt.

VÄLJASÕIDU JUMALATEENISTUS pühapäeval, 3. juunil kell 11 hommikul Jõekääru Metsakirikus. Laulab pühapäevakooli koor Margit Viia juhatusel. Mängib Vaimulik Orkester Inga Korjuse juhatusel. Hiljem sportlikke mänge ja võistlusi.

INGLISKEELNE LEERILASTE ÕNNISTAMISE JUMALATEENISTUS pühapäeval, 10. juunil kell 2 p.l. Peetri kirikus.

NAISRINGI KOKKUTULEKUD kolmapäeviti kell 6 õhtul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kella 6—8 õhtul. Tel. 483-5847, 483-4103.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 27. mail kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL, kell 11 JUMALATEENISTUS, kõnelevad A. Luup ja O. Medri, meeskoor. Kell 6 õ. noorte tunnistuste õhtu, kõneleb Kalle Medri, tunnistusi, solist Marika Krabi, flöödid.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
362 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 27. mail kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad misjonär O. Hagwall Tshiilist ja jutl. E. Saraoja. Laulab segakoor.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
6 Wiarton Crt. Thornhill, Ont.
L3T 2P4. Tel. 889-0591.

Laup., 26. mail kell 7 õ. PIIBLITUND, Allan Laur.

Pühap., 27. mail kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, misjonärid Britta ja Carl O. Hagwall Tshiilist ning dr. Allan Laur. Laulu ettekandeid.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 27. mail pihipüha jumalateenistus kell 1.30. Armulaud leerilaste vanematele, vana-vanematele, vaderitele ja tuttavatele.

Pühap., 3. juunil LEERILASTE ÕNNISTAMINE kell 11 homm. Solist Irene Loosberg. Samal pühapäeval ingliskeelne jumalateenistus kell 1 p.

Pühap., 10. juunil küüditatute mälestamise jumalateenistus kell 4 p.l.

Õpetaja kõnetunnid teisip. ja neljap. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190

Litsents nr. E 1044

EKN VABADUS-FONDI SEIS

LAEKUNUD $20.371

EELARVE $25.000

VEEL VAJA $ 4.629

Toetage meie vabadusvõitlust!

SAATKE OMA PANUS aadressil:

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

KORTERID ★ TOAD

2 MAGAMISTOAGA KONDOMIINIUM MÜÜA VÕI ÜÜRIDA

Tel. 445-9898 või 225-1098

Paljud eestlased majaomanikud ei tea,

et teen igasuguseid raud- ja puuaedu

kruntide ümber.

B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

OPTICAL STUDIO Ltd.

R. SCHMID, saksa optik

Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler

Spetsialiseerunud contact leaside alal

1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd

TELEFON 535-6252

FINN-AUTO

Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)

3223 Danforth Ave. Tel. 691-9553

RISTO SAARENVIRTA

KAASMAALASED!

Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik 447-9834

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

WORLD famous Pianos

Hea klaver on eluaegne investeering!

Suur valik tunduva hinnaalandusega.

Ka rentimine.

Saadaval kõik muusika instrumendid.

REMENY

HOUSE OF MUSIC LTD.

553 Queen St. West, Toronto

M5V 2B6 ● Tel. 363-1966

N. Liidu kodakondsus Kanadas tuleks tühistada

Ontario peaminister W. Davis kõneles Ontario Etnilise Pressiühingu vastuvõtul

Möödunud nädalal toimus Ukraina Kultuurimajas Ontario Etnilise Pressiühingu vastuvõtt Ontario peaministrile ja tema kabinetile. Paarisajale liginevas osavõtjaskonnas oli peaaegu kogu Ontario valitsus, väljaarvatud paar ministrit, kel polnud võimalik kohale tulla. Lisaks aga valitsuse juures olevaid mitmeid kõrgemaid ametnikke.

Oma avasõnas ühingu president W. Mauko märkis, et kuna etniline ajakirjandus töötab provintsi huvides, siis kohtumine peaministri ja kabinetiga on eelduseks veelgi suuremale koostööle:

Dr. J. Kirschenbaum ütles peaministrile W. Davisele erilise tere tulemast „etnilisele territooriumile" tuleku puhul ja märkis, et etnilised grupid, kellest mitmed on tulnud okupeeritud maadelt, tunnevad muret Kanada pärast.

Siin on õnnelik kodu olnud paljudele rahvastele, sest vaevalt on teist riiki maailmas nagu Kanada, kus emigrantidele on antud nii suuri õigusi ja võimalusi.

Ontario peaminister W. Davis ütles, et ta tunneb etnilisi väljaandeid, mis peegeldavad Kanada elu aspekte. Kuid me kõik oleme kanadalased, kas sünnilt või valikult ja koos võime näidata, et oleme selle kodakondsust väärt, mida maailmas miljonid kadestavad. Kanadalasena me oleme nagu iga perekond, kus võib olla eriarvamusi ja probleeme, aga tõeliselt kõik püüavad üksteise mõistmise poole.

Ta tutvustas valitsuse mitmekultuuri programmi, arvates et see mängib tähtsat osa Ontario pluralistlikus ühiskonnas. Just eelmisel päeval oli haridusminister Bette Stephenson teinud parlamendis teatavaks, et Heritage Language Program jätkub. Ta kinnitas, et see valitsuse poolt 1977. a. kevadel tehtud otsus püsib jõus ning sellele on ettenähtud rohkem summasid kui kunagi enne.

Vaatamata opositsiooni sellekohaseile väiteile, pole valitsusel olnud kavatsust selle lõpetamiseks, vaid arvab, et erinevused rikastavad meid.

Ta puudutas põhiseaduse, kodakondsuse ja mitmeid Kanadas praegu aktuaalseid probleeme ning neile lahenduse otsimist, uskudes et olla Kanada kodanik, on olla midagi erilist, sest kanadalane olemine tähendab suuremaid võimalusi, rohkem vabadust, suuremaid eneseväljenduse võimalusi ja õnne, mis puuduvad teistel inimestel maailmas. Selletõttu on parem leida teid koostööks enne, kui hakkame end lahti kiskuma. W. Davis ütles, et ta ei usu, et kellegil siin maal oleks selleks õigust. Ta usub, et meedia jagab seda vastutustunnet nendega, kes on juhtivail kohtadel ja mõjutab oma lugejaid, vaatajaid ning kuulajaid.

Lõpuks ta puudutab aktuaalseks saanud N. Liidu kodakondsuse seaduse uuendatud versiooni ja ütles, et kuigi see pole veel täies ulatuses teada, usub ta, et on tähtis sellele niipea kui võimalik vastu reageerida. Ta ütles, et tunneb paljusid Ida-Euroopast pärit kanadalasi, kellele tekitab see muret, kes tunnevad hästi kõvakäelist N. Liidu inimõiguste rakendamise moodust, reisimise ja emigreerumise kitsendusi. Kuna see puudutab meie kaas-kanadalasi, siis lubas ta õhutada uut Kanada peaministrit, et ta esitaks parlamendile resolutsiooni, mis teeks selgeks, et Kanada ei tunnusta seda N. Liidu kodakondsuse seadust kehtivaks oma kodanike osas ja et Kanada kodanike õigusi ei saa kitsendada ei siin ega väljaspool piire. Peame maailmale meenutama, et Kanada kodakondsus pole ülekantav ega muudetav, kuna see põhineb õigusel ja vabadusel ning seda tuleb garanteerida kõigile kanadalastele, kes tunnevad, et neid ähvardatakse selle aktsiooni tõttu.

Oma kõne lõpetamisel ta väitis, et Ontario peab olema koht, kus kõigil on võrdsed õigused, sallivus ja kindel osa inimõigustel alal.

Ta avaldas veendumust, et kanadalastena saame olemasolevad eriseisukohad ületatud, võime üksteist mõista ja tunnustada. Ta ütles, et on uhke, et on kanadalane ja selle provintsi peaministrina optimist.

Uue mitmekultuurilise TV-jaama omanik Dan Iannuzzi tutvustas Ontario kultuuri- ja meelelahutusministrit Reuben Baetzi, kes valiti Ontario Etnilise Pressiühingu auliikmeks. R. Baetz lubas kasutada oma liikmeks olemise õigusi, öeldes et tunneb paljusid etnilisi gruppe juba Saksamaa põgenikelaagrist peale, kus ta oli ametnikuks.

Lõpuks esitas ukraina lauluansambel kolm laulu ja ulatati kimp roose peaministrile. Lõpuks ütles tänusõnu J. Yaremko, mainides, et see õhtu on kordumatu, kuna on raske uskuda, et nii paljud ministereid jälle kohtuksid rohkearvuliste etniliste gruppidega.

Pensionäride edukas tegevusaasta

Senine klubi esimees Frieda Terts valiti tagasi

Toronto Eesti Majas toimus möödunud kolmapäeval rahvarohke Eesti Pensionäride Klubi peakoosolek, kus tehti ülevaateid möödunud edukast tegevusaastast ning seati üles uusi eesmärke. Klubi esimeheks valiti tagasi senine esimees Frieda Terts ning samuti valiti tagasi neli ametivanuse järele välja langenud juhatuse liiget.

Peakoosoleku avas esimees Frieda Terts, kelle ettepanekul mälestati leinaseisakuga möödunud tegevusaasta kestel surma läbi lahkunud liikmeid. Esimehe poolt ettekantud aruannetest selgus, et klubi tegevus on olnud väga viljakas ning klubi ridadesse on koondunud 697 liiget, kelledest 40 viibivad momendil puhkekodudes ja haiglates. Klubi on korraldanud aasta jooksul 2 väljasõitu ja 7 koosviibimist, millistest üritustest on võtnud keskmiselt osa 350 inimest.

Rahalise aruande kandis ette O. Kraav. Selgus, et klubil on olnud tulusid 6076.99 ja kulusid 4.799.04 dollarit. Revisjonikomisjoni aruande kandis ette P. Auksi. Aruanded kinnitati.

Esimehe sõnavõtust selgus, et klubi tegevuskava on mitmepalgeline ja vaheldusrikas.

7. juunil kavatsetakse korraldada viimane koosviibimine käesoleval hooajal ning 21. juunil on ette nähtud väljasõit Hamiltoni Rock Garden'isse. Rahalise eelarve kandis ette O. Kraav. Kulusid oli ette nähtud 6525 dollarit ja tulusid 4800 dollarit, kuid klubil on kogunenud tugevad reservsummad, mistõttu eelarve täitmine ei tekita muret. Liikmemaks otsustati jätta endiselt 3 dollarile aastas.

Valimiste päevakorrapunkti all valiti senine esinaine Frieda Terts ühel häälel tagasi. Ametivanuse järgi väljalangenud juhatuse liikmetest valiti tagasi H. Mägi, V. Saarni, E Kumm ja H. Parsons, kuna tervislikel põhjustel loobunud A. Pajuri asemele valiti I. Leps. Kandidaatideks jäid E. Kreem ja T. Möller. Revisjonikomisjoni valiti P. Auksi, L. Soosaar, R. Korp ja A. Pajur.

Klubi juures töötab seitse huviringi, millede juhtideks on järgmised isikud:

tervis-võimlemine — Renate Sõrra, laulukoor — Vjive Musta, sotsiaalring — Elfriede Loosberg, käsitööring — Ella Kumm, bridzh — P. Tammeveski, malering — A. Toome, raamatukogu — A. Tamm.

Koosolekul pakuti kohvi ning koosolek avaldas tehtud tõhusa töö eest tänu ja kiitust eelmise tegevusaasta juhatusele.

ENESEAVASTAMINE JA KARJÄÄRI NÕUANNE

Nädalalõpu seminar 20.—70. vanustele. Intiimses ülikooli õhkkonnas.

Kavas: põhjalik iseloomu analüüs, pluss loengud ning harjutused realistlikuks karjääri valikuks, tööturuga tutvumine, inimestega suhtlemine ärielus, töö sooviavalduste koostamine, intervjuu tehnika, aja organiseerimine jne. Instruktoriteks spetsialistid. Reserveeri nädalalõpp, laup. 10—3 ja pühap. 1—5, juunis või juulis. 30 dollarit. Helistada 967-1013.

LEILI TAMMISTE (Kornet) USA-st OTSIB OMA ÕDE

AINO KORNET'it

sündinud Tartumaal

Vähimagi teate eest tänulik!

Aadress: 238 East Ave., Batavia, N.Y. 14020 USA

VEETKE PUHKUS FLORIDAS

AQUA-MAR MOTELLIS

SOODSAD SUVEHINNAD

Motell asub kuulsa „INTRACOASTAL WATERWAY" ääres, ligidal äridele, ööklubidele. 1 plokk ookeanist.

Aadress: Aqua-Mar Motel, 555 N. Riverside Drive, Pompano Beach, Florida 33062, telefon (305) 943-8800

Omanikud OSS ja MAIRE RIISMA — Torontost

Ilusat ilma ja head kordaminekut laulupeole!

THE FINNISH PLACE

5463 Yonge St. Willowdale ● Tel. 222-7575

(Finchi lähedal)

Suures valikus kinkeesemeid Soomest: äsjasaabunud roostevaba, soome klaas, ehted, saunatarbed ja palju, palju muud.

LEERIPÄEVA PUHUL on äri avatud lillede väljaandmiseks pühapäeval, 3. juunil kell 8.30 e.l. — 11.00 p.l.

362 Danforth Ave. Toronto, Ont. M4K 1N8

GARDENIA FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

FINNISH DELICATESSEN

(Endine Parkway äri)

461 Queen St. W. — Tel. 363-7676

5 ust läänepool Spadina Ave.

TÄHELEPANU! Uued lahtioleku ajad: esmasp. — reedeni 9—6, laup. 8—4

Palume suuremad leiva ja muude pagaritoodete tellimised sisse anda 2 päeva varem. Aitäh!

B & V INSTALLERS

Installeerime ja parandame KÜTTESEADELDISI

Läti ettevõte ● Hel. õhtuti

V. IVANS 763-3374

R. BULOVS 638-5478

MEIE ÄRI SUVISED LAHTIOLEKU AJAD ALATES 22. maist:

esmaspäeviti suletud, teisipäeval, kolmapäeval ja neljapäeval 8—6, reedel 8—7, laupäeval 8—2.

Tellige meie suitsusinki ja -kalkunit suvilasse kaasa võtmiseks ja pidulaudadele.

VIKING FOODS & IMPORTS

133 LAIRD DRIVE, TORONTO M4G 3V5 TELEFON 425-0450

Südamlik emadepäeva aktus Montrealis

MONTREAL (VE) — Montrealis peeti pühapäeval 13. mail, pärast jumalateenistust kiriku seltskondlikus saalis, emadepäeva aktus rohkearvulise publiku osavõtmisel. Kevadise rõõmuna ning päeva tähtsust arvestades oli kõikidele emadele valged trilliumid rinda kinnitatud.

Aktuse avas õpetaja Heino Laaneots palvusega, millele järgnes traditsiooniline „Ema süda" ühiselt laulduna.

Ettekannete osas täienduskooli õpilased Henry Kannelmäe ja Mait Ainsaar deklameerisid Helle Reitmani luuletuse „Lubadus". Edasi oli ettekandeid musikaalselt Taede perelt: 7 aastane Karin Tae esines viiulisoologa, samuti tema 9 aastane vend Mihkel viiulil ning nende õde Mari Tae klaveril.

Aktusekõne emadele pidas Lea Ainsaar, kes oma elavas kõnes toonitas meie emade ülesannet ja vastutust siin võõrsil meie kultuuri edasikandmisel ja emakeele õpetamisel põlvest põlvkonda.

Montreali Eesti Täienduskoolis tegutseb eriklass eestlaste segaabieludes sündinud lastele, neid on koolis 8 õpilast, nemad demonstreerisid aktusel oma eesti keele oskust, igaüks üteldes paar rida ühest luuletusest emadepäevaks.

Montreali Eesti Võitlejate Ühingu esimees Georg Lootus koos skaudijuhi Endel Ruberg'iga andsid rändauhinna täienduskoolis kõige puhtamat eesti keelt valdavale õpilasele,

kelleks sel aastal osutus Mait Ainsaar, kes on Montreali elama asunud Torontost.

Järgnevalt Krista Kadai kandis klaveril ette Eckensteini „Hea rüütel", mille järele täienduskooli 2. ja 4. klassi õpilased esitasid ühisdeklamatsioonina „Õiekuu".

Aktuse lõppsõna ütles koolijuhataja Hilja Teose. Aktuse järele vaadeldi lauldadele väljapandud aasta jooksul tehtud koolinoorte kunsti- ja käsitöid.

Tänavukevadised Montreali Eesti Täienduskooli lõpetajad olid: Mait Ainsaar, Henry Kannelmäe ja Mark Piibe.

SPORT

Helene Tiiduse võimlejad tähistavad oma tegevuse 30. aastapäeva peoõhtuga 2. juunil kell 7.30 õhtul Leedu Majas, 1021 College St.. Rikkalikus kavas antakse läbilõige aastate jooksul õpitud võimlemise ja tantsude numbreist. Pildil neli võimlejat tantsimas, vasakult Ingrid Soans, Merike Remmel, Vlive Raamat ja Rita Valter. Foto: Peeter Tiidus

Kergejõustikuradadelt

Sisevõistluste hooaeg on lõppenud. Viimaseks sisevõistluste tipptulemuseks oli soomlase Reijo Ståhlbergi kuulitõuge 20.54, millega ta tõusis maailmatabelis kolmandale kohale. Temast ees on ameeriklane Colin Anderson 20.57 ja venelane Anatoli Jarosh 20.62. Ainult kaheksa meest ületasid 20 meetrit.

*

Teivashüppes oli hooajal parimaks maailmarekordimees Dan Ripley tulemusega 5.63, talle järgnesid poolakas Kozakiewicz 5.58, venelane Prohorjenko 5.57, prantslane Abadalla 5.52, lääne-sakslane Lohrel ja ameeriklane Jeff Taylor mõlemad 5.50.

*

Pariisi lähedal toimunud käimisvõistlustel läbis prantslane H. Lelievre tunniga 14.654 m ja 20 km ajaga 1.22.19,4. Mõlemad on maailma tippmargid.

Spordiuudiseid kodumaalt

Lissabonis peetud rahvusvahelistel võistlustel oli 5000 m distantsil kiireim tartlane Enn Sellik, saades ajaks 13.45,0.

*

Eestis peetud naiste malemängu-võistlustel osutus parimaks L. Pärnpuu 10 punktiga. Talle järgnesid L. Shevtshenko ja T. Limberg; mõlemad 9,5 punktiga.

*

Jalgratturite tänavasõidumeistrivõistluste kolmas, viimane etapp peeti Tallinnas. Eesti meistri tiitli omandas kolme etapi kokkuvõttes 58 punktiga J. Veeranna, teise koha V. Treksler ja kolmanda R. Ruubel Pärnust, mõlemail oli võrdselt 43 punkti. Noorte võistlusel oli parimaks M. Joosep Elvast.

*

Viiekümnendat korda toimus tänavu võistlus ümber Viljandi järve jooksus, osavõtjaid oli üle 500. Võitis kohalik sportlane U. Müür, ajaga 38.25, teiseks jäi T. Puronen 38.51-ga ja kolmas V. Heerik 39.01-ga. Naisvõistlejate hulgast oli parim I. Kukk 47.50.

*

Pirita velodroomil võisteldi Eesti jalgrattaspordi veteranide auhindadele. Grupisõidus oli täiskasvanuist parim Tallinna kalevlane V. Kukko, noortest võitis T. Teesalu.

*

Pirita olümpiaehituste juures ei liigu asjad nii kiiresti kui vaja. Et töid kiiremini edasi viia, käis ehitustel abiks kümneliikmeline Muhu kolhoosi noorte grupp. Pärast tööd, mille kohta pole täpsustatud andmeid, võeti osa ka „Olümpiamajaka" õhtust ja käidi ekskursioonidel ka teistel olümpiaehitustel. Muhu kolhoosid olid esimesed kes käisid koos olümpiaehitusel abiks. Paistab, et see oli sissejuhatuseks ka teistele sellesarnastele.

Peetri sõjaaegsed elamused

Alex Milits, Peter, barn av ett krig. Forum 1978. 185 lk.

Pikaajalise pagulasaja jooksul on ilmnenud muudatusi meie kirjanduslikus elus. Kui eestikeelset kirjandust loovad vanemas, mõnel puhul ka keskeas olevad kirjanikud ja luuletajad, siis leidub nooremate hulgas neidki, kes oma loovat annet väljendavad asukohamaade keeles. Just viimaseil aastail on Rootsis mõned eesti soost kirjanikud avaldanud oma teoseid rootsi keeles. Kui inglise keel nagu annaks võimaluse enamusele väliseestlasist sellega tutvumiseks, siis rootsi keeleala on kitsam, jäädes eestlastelegi inglise keelega maades kättesaamatuks.

Möödunud aasta lõpul ilmus Alex Militsa romaan „Peter, barn av ett krig". See on lugu noorest poisist, kes kasvas üles Eestis enne ja II maailmasõja ajal. Poisil oli ta vanemate elukohaks Petseri ja vähemal määral ka Tartu. Sõjaaegse Petseri elu kirjeldamisel on see ainus eestlaste poolt kirjutatud teos.

A. Milits on ise palju sellest läbi elanud millest ta jutustab. Ta on sündinud 1932. a. Pankjavitsas, Petserimaal. See on huvitava maailma kirjeldamine, kus noor Peter kogeb elu ja teeb tähelepanekuid oma ümbruskonnas. Kuuludes minoriteedi gruppi, on selle elu tavaliselt erinev. Vene emigrantide elu esimese nõukogude okupatsiooni ajal pakkus kaks võimalust, kas koostöö okupantidega või vangistamine; mõlema suuna valijaid oli olemas. Kõiki sõjaga kaasnevaid raskusi ja selle taustal normaalset elutahet sisaldavaid sündmusi on Peter näinud oma noorte silmade kaudu, oma vanemailt õpetuseks saanud õiguse mõiste kaudu, kogedes ise, et maailm ei käi nende reeglite järel. Kuid ta on katsunud inimeste tegevust mõista. Sellest lähtepinnalt on teosel sugulust mitme maailmakirjandusse kuuluva teosega.

A. Milits on varem olnud kaasautor mõnele teosele ja vaadelnud usku ja võimu N. Liidus. Oma esimeses ilukirjanduslikus teoses on tähelepandav ta elav jutustamisoskus, mis lugemise ka siinsel mandril aastakümneid viibinuile kergeks teeb. ESTO-80 eel on see kergestiloetav raamat otse vajalik mälu värskendamiseks.

Romaan lõpeb Petri jõudmisega Rootsi. Pilt esimestest kohtumistest sõbralike ja uudishimulike rootslastega on aga võti järgnevasse teose osasse, mis kuulduste kohaselt on autoril juba lõpetatud.

Kirjandusliku jaosmaa piiritõmbajad pole veel selgust toonud, kas selline teos kuulub ka eesti kirjandusse või tuleb see eesti keelde tõlkida ja meie keeles avaldada. Esimene tutvumine A. Militsa nooruspäevade sündmustega oli meeldiv, otse huviga läbiloetav raamat.

HANNES OJA

Otto Kumenius räägib eestlaste massilisest päästmisest Soomest

STOKHOLM — Rootsi raadio programm 1 käsitles saates „Om spionage" mh. eestlaste ületoomist Soomest seoses Soome — N. Liidu rahulepinguga. Intervjueeriti praegu Mallorcas elunevat endist soome vastuluureohvitseri Otto Kumeniust, kes selle aktsiooni juures oli tegev ja kellest hiljem sai „patuoinas" venelaste ees. Selle tõttu põgenes ta Rootsi ja kui ka Rootsi ta peatusluba ei pikendanud, läks Hispaaniasse. (Tema mälestused sellest tegevusest ilmusid paar aastat tagasi ka „Vaba Eestlase" veergudel.)

Otto Kumenius jutustas üksikasju ühelt poolt eesti päritoluga soome kirjaniku Hella Vuolijoki paljastamisest sõja ajal vene agendi peitjana ja kohtulikku karistamist, millest teda päästis vaherahu, kus ta N. Liidu sõbrana edutati kohe Soome ringhäälingu direktoriks, teiselt poolt aga eestlaste dramaatilist üleviimist Soomest Rootsi, kus üheks juhtivaks tegelaseks oli Erik Suurväli, hiljem Stokholmis paljastatud vene spioonina.

Kumenius puudutas kontakte nii Suurväliga kui ka teiste eestlastega, märkides esimese osas, et see oli koos soomlastega ette valmistamas koonduslaagrit teatud balti põgenikele, kes pidid tulema väljaandmisele venelastele.

Soome ametlikud ringkonnad püüdsid ennast kõigiti eestlaste päästeaktsioonist eemal hoida, kuna oli teada, et see uues olukorras on kompromiteeriv venelaste erilise huvi tõttu just eestlaste kättesaamiseks.

ILMUSID JA ON MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

Einar Sanden

„MITME NÄO JA NIMEGA"

Dokumentaalteos andekaimast eesti soost spioonist Arthur Haman — Juhan Tuldavast, kes „põgenes" 1955. a. Rootsi ja saavutas pagulaskonna usalduse, kuni 1963. a. N. Liitu tagasi läks. Autori uurimine põhineb paljudele dokumentidele ja isiklikele kokkupuuteile.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 centi

Einar Sanden

„KGB CALLING EVE"

See on mõned aastad tagasi eesti keeles ilmunud ja suurt tähelepanu leidnud dokumentaaljutustuse „KGB kutsub Evet" ingliskeelne väljaanne. Eestikeelse teose ilmumisel nimetati seda rohkem kui tõesti sündinud looks, vaid hoopis kõigile kodumaad külastajaile vajalikuks käsiraamatuks. Võõrastest rahvustest sõpradele oleks see heaks näiteks KGB agentide tööst turistide hulgas.

224 lk. Hind $12.50 — saatekulu 50 centi

LUGEGE

Rein Moora — Evald Uustalu

SOOMEPOISID

384 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 85 c saatekulu

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 centi saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

Solzhenitsõn kritiseerib

6.

Ainult vabatahtlikult sisendatud enesepiiramine võib tõsta inimese kõrgemale maailma materialismi hoovusest.

Oleks teadagi tagasiminek kui siduda ennast valgustusaja kivistunud valemitega. Sotsiaalne dogmatism jätab meid täiesti abituks meie aja katsumiste ees.

Ka siis, kui meie oleme säästetud sõja hävingust, peab meie eluviis muutuma, kui me tahame päästa elu enesehävitusest. Meie ei saa hoiduda revideerimast inimelu ja ühiskonna põhilisi definitsioone. On see tõsi, et inimene on kõigest kõrgemal? Kas ei ole Kõrgemat Vaimu tema üle? On see õigus, et inimese elu ja ühiskonna tegevus peab olema esmajoones ettekirjutatud materiaalse ekspansiooni poolt? On see lubatav soodustada sellist ekspansiooni, mis me hingelist terviklust kahjustab? Kui maailm ei ole jõudnud veel oma lõpule, siis on ta vähemalt lähenenud suurimale ajaloolisele pöördele, mis on tähtsuselt võrdne pöördega keskajast renessanssi. See nõuab meilt hingelist ülestõusu; meie peame tõusma uuele kõrgemale nägemusele, uuele elutasemele, kus meie füüsiline natuur ei oleks mitte neetud, nagu keskajal, aga mis veel tähtsam, et meie hingeline olemus ei saaks mitte jalgade alla sõtkutud, nagu moodsal ajastul.

See ülesminek sarnaneb ronimisele järgmisse antropoloogia astmesse. Kellelegi ei ole maa peal teist teed jäetud, kui ülespoole.

LÕPP

UUDISEID KODUMAALT

8. jaanuaril tehti Otepääl sovhoosi sigalas keevitustööd. Et keevitusaparaadi juhtmeil oli sisemine rike, sattus 220-voldiline elektrivool seasulgudele. 57 siga said elektrilöögi. Õnneks jõuti 45-le neist teha hädatapmine ja hoiti ära suurem majanduslik kahju. Uurimisel selgus, et keevitustöödel rikuti ohutuseeeskirju.

o

Haapsalu rajooni ajaleht „Töörahva Lipp" kajastub rajooni loomakasvatajate saavutusi, püüdlusi ning muresid talvisel piimatootmisel. Põllumajandusvalitsuse spetsialistid on mitmel korral kontrollinud karja talvist pidamist. Farmide kontrollimisel Kasari kolhoosis, Lihula ja Ridala sovhoosides leiti rida tõsiseid puudusi, nagu vähene varustamine okssöödaga, söötade lohakas hoidmine, joogivee puudus, ruumide vähene soojus jm. Selline olukord oli põhjuseks teravale kriitikale majandite loomakasvatusjuhtidele. Samasuguseid vigu leiti Karuse, Tuudi, Nõva jt. kolhoosides, kus leiti veel, et mõnes laudas olid lehmad sõnnikused, laudauksed lagunenud. Muidugi nõutakse puuduste kohest kõrvaldamist. Nende majandite juhte aga, kes olid loomakasvatuse juhtimise lasknud käest minna, kutsuti aruandma rajooni täitevkomitee või rahvakontrolli istungile.

Rahvakontrolli istungil kuulati Ridala sovhoosi töötajate seletusi selle kohta, miks karjapidamine on nii kehval järjel. Suur hooletus oli see, et laudad jäeti talveks vajalikult soojustamata, mistõttu talviste tugevate külmadega osa loomi hukkus. Tõsiste puuduste eest karja ületalvepidamisel karistati sovhoosi juhtkonda, riigile tekitatud kahju süüdlastelt sissenõudmiseks esitati materjalid rajooni prokuratuurile.

*

Tartu linna ametlik prügimägi asub linnast umbes 3 km kaugusel Reola soos, kuhu kõik olmejäätmed ja tööstusheitmed peavad jõudma. Koht lepiti kokku kõigi vastavate järelvalveasutustega ja võeti kasutusele 1970. a. Teine prügiheite koht on lubatud Emajõe luha piirides Ropkal, kuid seda üksnes väljakaevatud täitemullale ja ehitusprügile. Kuid juba mõnda aega puudub igasugune kontroll ja järelvalve mainitud tegevuse üle. Nii on viimase poole aasta jooksul nimetatud kohta veetud sadu koormaid igasuguseid tööstus- ja olmejäätmeid, millega reostatakse mitte üksnes Emajõe kaldapealset, vaid ka jõge. See olukord ei häirivat siiski mitte põrmugi Tartu jõesadama juhtkonda ega Linna Täitevkomiteed.

*

Tallinnas on probleemi korterimaja ustega. On arvestatud, et ühe 15 korteriga trepikojas avatakse ja suletakse välisust vähemalt 200 korda päevas ja uste ja piitade konstruktsioon lihtsalt ei pea vastu niisugusele koormusele. Mõnedes majades on välisuksed peaaegu üleni klaasist, mis välimuselt olevat väga soliidsed. Paarinädalalise kasutamise järele on osa ukseklaase puruks läinud või pragunenud. Nüüd olgu majavalitsus hea ja pangu uued asemele. Aga kuna tegemist on suurte klaasipindadega, siis valitsustel ei jätkuvat (jälle)lihtsalt vahendeid, et klaase nii tihti vahetada. Seetõttu asendatakse klaas (lihtsalt) vineeriga, mis aga igas majas olevat erivärvi.

*

Aprilli keskel toimus Eestis asuvate kalurikolhooside neljas taidlusfestival ehk kunstipidustus. Pidustusel oli, pärast viimast sellelaadilist üritust kaks aastat tagasi, esile kerkinud hulgaliselt uusi gruppe. Võistlusel tulid parimaiks S.M. Kirov nimelise näidiskalurikolhoosi lastering, sama majandi sõjaveteranide ansambel, „Lääne Kaluri" segarahvatantsurühm", „Pärnu kaluri" estraadiorkester ja etnograafilise etüüdi esitajad Kihnu saarelt. Kõik nad saavad õiguse osa võtta olümpia purjeregati kultuuriprogrammist.

*

Eesti Riiklikus Nukuteatris esitati 24. aprillil kompositsioon Marie Underi luulest „Kõik on ju ime". Luulet esitasid Viiu Härm, Helju Tauk ja Mare Teearu.

*

Aprilli lõpul toimus Tallinnas Eesti Riikliku Konservatooriumi dotsendi k.t. Ada Kuuseoksa endiste õpilaste kontsert. Viie esineja hulgas oli ainult üks eesti nimega, pianist Toivo Pesäke, ülejäänud kolm Nataliat ja üks Irina kandsid ehtsaid vene nimesid. Kavas oli Debussy prelüüdid.

*

Väga suure survega tahetakse kodumaal lastesse sisendada, et nende kodumaa on N. Liit. 21. ja 22. aprillil toimus Tartus Eesti NSV Haridusministeeriumi Lasta Ekskursiooni ja Turismi Valitsuse algatusel Eesti ulatusega koolinoorte kodu-uurijate konverents, millele oli nimeks antud „Minu kodumaa NSV Liit". Selleks oli õpilastel valminud üle saja kodu-uurimistöö, mida tutvustati viies sektsioonis. Zhürii esimees oli raamatu ajaloolane ja kodu-uurija Voldemar Miller.

MEMBER REALTY CANADA CARGI™

Each Member office Independently owned and operated

MARK T. MANKIN REALTOR

2670A Yonge St. (at Lytton Blvd.)
Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
Toomas Mankin, tel. 487-4477
kodus 447-2017

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Ohtuti 447-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

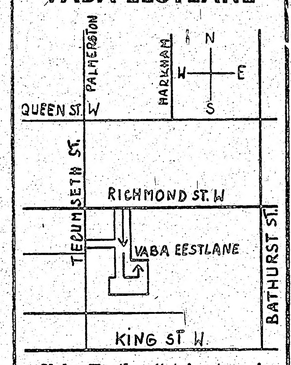

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Ühe dirigendi argipäev

Laulupeo sümfooniakontserdi juhataja dr. Roman Toi jutustab kontserdi saamisloost

Dr. Roman Toi on meie vestluseks jäänud paar minutit hiljaks. Ta tuleb suure kandamiga ja tõstab ettevaatlikult pakist välja Adalbert Virkhausi mahuka „Eesti süidi" originaal-partituuri. Me vaatame seda läbi plastikümbriku, kolletanud paber on habras ja partituurist on kohati järgi vaid tükid ja ribad.

„Kahjuks jäi see partituur laulupeoks hiiga hiljaks. Taavo Virkhaus saatis ta mulle, aga pakk jäi tolli taha kinni. Hea, et tänapäeva fototehnika on väga kõrgel tasemel, ma lasen sellest korraliku koopia teha. Virkhausi „Eesti süit" on väga ilus asi ja ma ootan esimest võimalust selle esitamiseks. Ta tõi selle ise Eestist välja ja me esitamise seda paguluse, oh nii süütult idalistlikel algaastail Geislingenis."

Dr. Toi mainib, et laulupidu pole mitte ühekordne sündmus,

see on traditsioon ja komplektne eesti kultuuriväljend, sinna kuuluvad peale laulupeo veel vaimulik kontsert, sümfooniakontsert ja teatrietendus.

Nendest kõige keerulisem muidugi on sümfooniakontserdi korraldamine.

„Esiteks ulatuvad professionaalse sümfooniaorkestri tasud kümnetesse tuhandetesse, teine raskus aga on eesti sümfoonilise muusika hankimine", ütleb dr. Toi.

„Kuidas te need kaks asja lahendasite?"

„Pöördusin ühe Torontos tegutseva tunnustatud mitte-elukutselise sümfooniaorkestri juhataja, Clifford Poole'i poole. Ta tuli mulle kolleegilikult vastu ja tänu temale oli ta orkester nõus mängima ja ära õppima eesti helitöid. Seega jäi orkestritasu meie laulupeo eelarve piiridesse."

„Nüüd aga muusika, hääled ja partituurid?"

„Need pidin ma ise hankima. Kuna tegemist on laulupeo kontserdiga, siis ei ole repertuaarivalik mitte ainult muusikaline, vaid ka ideoloogiline küsimus.

Minu sooviks oli, et see kontsert esitaks eesti rahvaviisi, mis muidugi paratamatult piiras materjali valikut.

Kuid mul olid head abilised, Taavo Virkhaus, Endel Kalam ja Kaljo Raid. Kontserdi kõige tülikam ja ka kõige kulukam ettevalmistus on partiide puldi peale saamine. Ma sain küll Kaljo Raidilt ja Johannes Tallilt nende helitööd koos väljakirjutatud häältega. A. Kapp'i pala hääled olid mul näiteks Geislingenist kaasas, pidin aga partituuri juhatamiseks häälte pealt välja kirjutama. Ükski meie muusikamees ei tulnud Eestist tühjade kätega välja, me kõik tõime lausa vöö vahel kaasa eesti muusikat. Paljudel lehekülgedel on näha „Estonia" põlemise jälgi. Näiteks K. Raidi partituur kannab kuupäeva 17. märts 1943, vaadake, see tükib kõdunema, ma lasksin sellest töötamiseks otsekohe fotokoopia teha. Siis sain ma Cyrillus Kreegi partituurid Endel Kalami käest, need kannavad aastaarvu 1943. Ja siin on Mihkel Lüdigu partituur, „Avamäng-fantaasia", mis on loodud 1906 „Vanemuise" teatri avapidustusteks", ütleb Roman Toi ja tõstab mu ette eesti sümfooniliste rahvaviiside hääli ja partituure — veeplekilisi, äärtest põlenuid, aastatest kolletatud ja niiskusest täkitud. Kuid on ka verivärskeid lehekülgi. Need on Roman Toi välja kirjutatud.

„Kui mitu lehekülge tee hääli ja partituure ise pidite välja kirjutama?"

„Ma ei tea, pole lugenud. Aga arvatavasti kahe- ja kolmesaja vahel."

„Kontserdil tuleb esitamisele ka teie kantaat „Sina suudad" kammerkoori „Estonia" ja noortekoori „Lootuse" kaasabil . . ."

„Jah, see on traditsiooniks, et pikem töö kuulub sümfooniakontserdi kavasse. Aga eelnimetatud koorid esitavad ka kaks a capella laulu.

Mõlemad koorid on väikese iseseisva esinemise kuhjaga ära teeninud, nad on minu kantaadi ühekordseks esitamiseks tohutu töö ära teinud."

Kui me nüüd sümfooniakontserdil kohtame Roman Toid dirigendipuldis, siis on see pidupäev. Kontserdikülastajaile jääb nähtamatuks see argipäevade rida, millest siin juttu on olnud, sest nii ongi see mõeldud.

V.V.

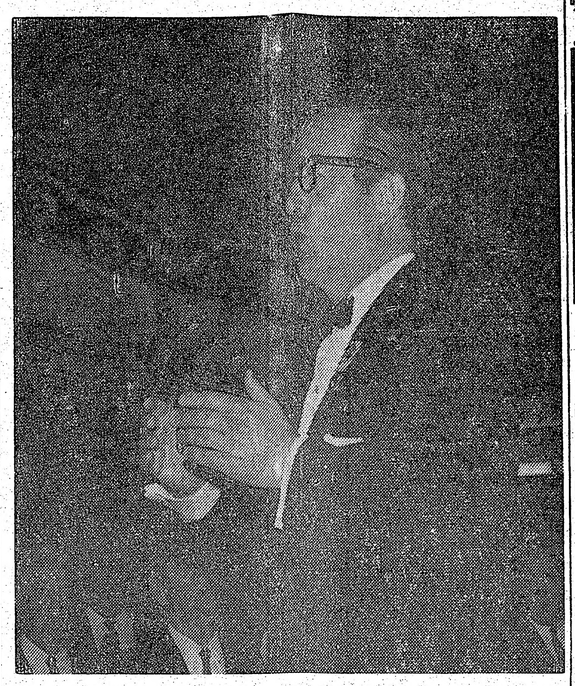

Roman Toi koori juhatamas.

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Pagariäri neile, kel on peen maitse
Äri avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2205, kell 3—5 p.l.

Suitsupääsuke ja rukkilill

Eesti rahvuslikud sümbolid ilma punase viisnurgata

Rahva ja survevõimu vahel valitseb alati konflikt. Selle konflikti suurus ja ägedus oleneb ühelt poolt rahva temperamendist, teiselt poolt survevõimu toorusest. Sündmused kommunismile allutatud okupeeritud maades ja satelliitriikides on palju kordi eksisteerivat konflikti illustreerinud. Eestlased — tänu kainele rahvuslikule temperamendile — ei ole sel alal eesrindlased.

Ainult pidulikud sündmused, kus kogunenud rahvamass tunnetab oma jõudu ja satub ülevasse meeleollu: laulu- ja tantsupeod, õpilaste ja tudengite rongkäigud, on Eestis olnud plahvatusohtlikud. Plahvatus on aga olnud nõrk — kuskil heisatakse sini-must-valge, ei lahkuta piduväljakult vaid hakatakse laulma ühislaule, avaldatakse spontaanselt lugupidamist või lugupidamatust. Meeleolu-plahvatused ei tee enamasti midagi head, küll aga põhjustavad sageli asjatuid ohvreid.

Hirm sümbolite ees

Nii nagu kompartei ikka aegajalt kiidab suure vennasrahva — venelaste — geeniust, nii võib kommunisti kui inimest kõige rohkem samastada venelasega. Venelane on põhiliselt usklik ja kui Lenin talle endise usu oopiumiks tunnistas, siis võtab ta nüüd kommunismi dogmaatiliselt uue usuna.

„Risti ette löömine, õnnistatud vesi, küünla süütamise maagia ja paljud teised „nõiavigurid" venelase usus (või ebausus) on ikka veel vene kommunisti alateadvuses ja väljenduvad suures hirmus igasuguste sümbolite suhtes.

Rahvushümnid, lipud, vapid, ka sümboolse põhitooniga kirjandus ja ajaloo episoodid kuulutatakse surmapatuks ja asendatakse kas oma või usu-loominguliste aseainetega.

Sümbolite hirm ei ole kommunistide leiutis. Arvukate soomeugri rahvaste aladel Põhja-Venemaal oli ühe ehitusena kasutusel kõrgetele „jalgadele" ehitatud liha-ait, kus jahimehed hoidsid ja kuivatasid oma saaki. Lähestikku kasvavatel kuuskedel saeti ladvad maha, nendele ehitati platvorm ja sellele ristnurkadega väike hoone. Kuuse juured, mis hargnevad maapinnal laiali, olid aida all nagu suured linnu-jalad.

Need linnu-jalgadega aidad ja shamanistlik usk (millest soomeugrilased visalt kinni hoidsid) ajas venelastele hirmu nahka.

Nad pidasid tshuudisid (slaavlaste üldnimetus soomeugrilaste kohta) kardetavateks nõidadeks. Moodsate tshuudide nõiajõu vähendamiseks tulid nende sümbolid ära võtta.

Anastatud riikides, kus venelased kõiki pisiasju ei kontrollinud, jäid sümbolid peaaegu kõik alles. Lauludes muudeti üksikuid sõnu, lippudele pandi viisnurk peale või võeti endine vapp maha jne. Balti rahvastelt võeti kõik ära — õnneks, nagu nüüd võime hinnata. Sinimust-valge punase viisnurgaga keskel või kolm lõvi sirbi ja vasara all oleksid propagandaliselt mitmeti Eesti iseseisvustaotlustele tülikad.

Tekivad uued sümbolid

Semperi tehtud N. Eesti „rahvushümni" — „Jää seisma Kalevite kange rahvas ja seisa kaljuna mu kodumaa . . ." tuubitakse koolides, kuid ükski vanem inimene seda ei oska, vaatamata et pateetilised sõnad võiksid rahvale sobida. Ka selles laulus oli „Stalin" sees, kuid visati isikukultuse likvideerimisel välja. Rahvas on ise võtnud uue hümni, milleks on Koidula-Ernesaksa „Mu isamaa on minu arm".

Laulu keelamiseks pole mingit alust ja seda lauldakse püsti seistes, nii et venelased mundrikandjad (kes ei tea asja tagapõhja) peavad seda kohalikuks parteilauluks ja „löövad kulpi".

Nagu omal ajal Korostovets Jannseni „Isamaa laulu" ajal.

Rahvusvahelise Linnukaitsenõukogu 12. kongressil 1960 soovitati igal maal valida omal ajal rahvuslind. Eesti ornitoloogid valisid siis Eesti rahvuslinnuks suitsupääsukese (Hirundo rustica), mida eestlased juba iidsest ajast peale on pidanud taluperede õnnelinnuks. „Pääsu päevalindu" omab koha meie rahvaluules ja sõna „pääsuke" ise ulatub tagasi kuni soomeugri ühiskeeleni. Möödunud aastal ilmus Eesti rahvuslindu tutvustav raamat „Pääsuke" tuntud ornitoloogi Heinrich Veromani sulest. Meeldiv 100-leheküljeline raamat on avateoseks „Pääsukese"-nimelisele loodusraamatutet sarjale, kus järgmistena ilmuvad Aarne Kuusiku „Männimähkurid" ja Lea Voosalu „Võilill".

Eesti rahvuslilleks on siiski üks teine „umbrohi", mis meie rahvale südamesse on pugenud: rukkilill (Centaurea cyanus).

Ta kasvab kõrsvilja põldudel ja on sealt juba toodud iluaedadesse ja pruudi-bukettidesse. Rukkilill on samuti rahvusvaheliselt Eesti nimele kinnitatud rahvuslill. Mõlemad sümbolid — suitsupääsuke ja rukkilill on nii sügavalt eestilikud, nii et nende vahetamist pole vaja ka siis, kui kord lipp vahetamisele tuleb.

Keskaegne heraldika hiilib tagasi

Eesti linnade vapid — Tallinna kolm lõvi, Viljandi roosiõis, Rakvere kroon ja täht, Narva kalad, Tartu värav j.t. keelustati nõukogude poolt. Suveniiride tootmisel on keelatud vapid tasapisi tagasi „hiilinud".

Ainsaks erandiks on jäänud Tallinna vapp, kuna see võeti hiljem Eestimaa kubermangu vapiks ja sattus sealt ka Eesti riigi vapiks.

Huvitav on nüüd jälgida, millal Tallinna vapp tasapisi välja ilmub ja praegu suveniiritööstuses kasutatud Vana Tooma, Rannavärava, Pikkjala, Viruvärava, Börsisaali uksekoputi ja paljud muud aseained kõrvale surub. Kui juba tsaariohvitseride karrast õlakud tagasi tulid, siis tuleb Eestimaa rüütelkonna ja kubermangu vapp samuti. Ei tea, kas peame rõõmu või piinlikkust tundma, et see oli ka Eesti vabariigi vapp?

Toimetusele saadetud kirjandus

110. A. JUUBELI LAULUPEO LAULUD. Eesti Lauljate Liit Põhja-Ameerikas. Sisukorras neli naiskoori, seitse meeskoori ja 13 segakoori laulu nootidega. 84-leheküljeline noodiraamat 26. mail 1979. a. Torontos peetavaks laulupeoks.

USURÄNDUR nr. 3 — 1979. Eesti Baptistide Maailmaliidu ajakiri avaldab oma uues numbris järelhüüdeid Richard Kaupsile, A.R. „Usu säilitamine", E. Toompuu „Tõeteri sõnasalvest", K. Raid „Kirik põleb", Reet Vaikla „Talv on möödunud, kevade on saabunud", A. Roos „Taevale lähemale", E. Grimm „Rahu Jumalas", rohkesti lühikirjutusi, vaimulikku luulet P. Sinkilt, A. Ruutsoolt, P. Auväärtit jt., järehüüdeid, teateid Vancouveri ja Toronto Eesti Baptisti Kogudustest ning mitmesuguseid teateid.

TRENT '78. Eesti Liit Kanadas ja Eesti Kunstide Keskus Kanadas. II Eesti Ühiskondlik Seminar Trenti ülikoolis peetud ettekanded ja kavakord, mis annab üldpildi kolm päeva kestnud seminarist, kuni nende kajastusteni Toronto eesti ajakirjanduses. Samad sõnavõtud, veidi lühendatuna on antud ka inglise keeles.

ERIC HARELA, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
331 Sheppard Ave. E. Willowdale
TELEFON 224-0444
Aeg kokkuleppel

Emade austamine Vancouveris

VANCOUVER (VE) — Noorte poolt esitatud rikkaliku kavaga Eesti Seltsi emadepäeva aktus toimus 13. mail „Meie Kodu" aulas. VES esimees A. Pärn oma avasõnas meenutas eesti ema tähtsust eesti keele õpetamisel. Ta tervitas külalisi, eriti aga Montreali Eesti Seltsi esimeest Erich Aserit ja abikaasat.

Õpetaja Thomas Vaga oma tänupalves palus õnnistust eesti emadele, kus nad ka ei viibiks ja tänas Jumalat, et ta on annud eesti emad, kes on lastele õpetanud mitte üksi rääkima eesti keeles, vaid ka paluma eesti keeles.

Emadepäeva aktusekõne pidas Anu Rehtlane. Ta tuletas eesti emadele meelde, et lastele tuleb tutvustada eesti rahvaloomingut: rahvakunsti, -rõivaid, -tantse ja võimlemist. Kuna oleme üle maailma mitmete võõraste mõjude all, siis on see arusaadavalt raske, ent me peame oskama vahet teha võõra ja oma vahel.

Emade austamisel selgus, et kõige vanamaks kohalviibivaks emaks oli ligi 90-a. pr. Indla.

Kõige hiljutisem ema oli pr. Milvi Taylor. Kõige lasterohkemaks „emaks" tunnistati VES Täienduskooli kaua-aegne juhataja Adele Unt, temale järgnes kooli asutaja Helmi Tutti. Lilian Olljum ja Andres Loo andsid neile kõigile lillekimbud tunnustuseks.

Täienduskooli õpilaste kava algas kahe rahvatantsuga Susan Muld'i juhatusel. Ligi 30-liikmeline lastekoor koolijuhataja Tiiu Jäägeri juhatusel esitas hoogsalt kaks laulu. Nende kahe vahele oli põimitud esinemisi nii deklamatsiooni kui ka lauluga, küll gruppides kui ka üksikult. Paistab, et praegustele eestlaste huvigruppidele on küllalt järelkasvu oodata.

Õpilased ja õpetajad olid suure töö teinud kava õppimiseks heas eesti keeles.

Laulugrupp „Heli" (Susan Muld — juhataja, Mai Vink, Silvina Värtina, Ellen Värtina ja Toomas Vesik — kitarr ja Mart Laanemäe — klaver) esitas kaks meeleolulaulu: „Kaua kätel oled kannud" ja „Ei me ette tea". Pealtkuulajad avaldasid lootust, et „Heli" sagedamini esineks.

Ilmar Weemees mängis Hubay „Ungari laulu" viiulisoolona ilma saatjata. Esinemiseviisist oli juba näha vilunud mängijat.

Aktuse lõppsõnas VES abiesimees tänas kõiki osavõtjaid, esinejaid kui ka arvukat publikut, kes oli tugeva aplausiga näidanud, et kava oli meeldiv.

Lõpplauluks oli traditsiooniline „Ema süda" Mart Laanemäe klaverisaatel. Viimane tegutses ka teadustajana.

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 24. mail 1979 — Thursday, May 24, 1979

„Meie eesti ühine . . ."

(Algus lk. 1)

Puhm, H. Ründva, A. Tüll, H. Valter, abiõpetaja A. Liik, E. Salumets-Tüll ja koolikomitee esimees H. Lupp kutsuti ette ja igale kinnitati rinda sini-valgeist õitest lillekaunistus. Kuna kooijuhataja. E. Martenil oli just sünnipäev, siis ulatati talle ka sünnipäevakink.

Järgneva preemiate ja kingituste osa juhatas sisse H. Lupp, nentides et sel aastal on lõpetajate preemiafondi laekunud suurem summa kui kunagi varem. Annetusi on teinud T.E. Selts, T.E. Ühispank, Eestlaste Kesknõukogu Kanadas, korp! Ugala, Eesti Rahvuslaste Kogu Kanadas, korp! Rotalia, Eesti Korporatsioonide Liit, Eesti Üliõpilaste Selts ja Elsa Vellner.

Lisaks rahalistele preemiatele kinkis Soomepoiste Klubi Torontos igale noorele oma võitlusteed kirjeldava raamatu „For Freedom Only". Eesti Sihtkapital Kanadas kinkis aktusekõnelejale O. Müllerbeckile Hanno Kompuse raamatu.

Preemiaümbrikud anti üle õppehinnete paremuse järjekorras Katrin Sommer (kiitusega), Richard Laanvere (kiit.), Anne Kriisa (kiit.), Pia Kiilaspea (kiit.), Peeter Kivioja (kiit.), Michael Sadul (kiit.), Liisa Hess (kiit.), Jaan Vaikla (kiit.), Kristina Kingissepp (kiit.), Liisa Holmberg, Krista Punno (kiit.), Kaarel Truuvert, Martin Kiik, Tiina Kurvits, Endel Mell, William Tensuda ja ülejäänud tähestiku järjekorras Anita Greenbaum, Eliot Hoppe, Heidi Laikve, Linda Laikve, Merike Lainevool, Ravo Lainevool, Silvia Loite, Ingrid Mandra ja Allan Mägi. Keskkooli kursuse lõpetas ka Juta Puhm.

Oma lõpusõnas H. Lupp esitas katke ühe lõpetaja eksamitööst, kus ta nägi võimalusi ja kohustusi mida teha, et eestlus oleks aastal 2000 veel olemas eesti keele, kiriku ja ajalehtedega. Ta abielluks eestlasega, viiks lapsed eesti kooli, võides ise seal ka õpetajaks olla, tegutseks eesti ühiskonnas, olles rahvatantsus ja laulukooris, tehes ise kõike seda, et hiljem teistele õpetada. Kõik peavad eesti kultuuri edasi kandma, paarist ei jätku.

Aktuse osa lõppes Eesti hümniga.

Pärast tegid lõpetajad veel üllatusliku kingituse andmise õpetajaile, kutsudes neid veel kord ette, kus igaüks sai kimbu roose ja kingituse.

Lõpetaja Richard Laanvere hindas veel lühidalt õpetajate töövaeva ja avaldas tänu õpetamise eest, sest nad on nüüd võrdlemisi võimelised eesti keeles end väljendama.

Õhtu teisel poolel oli seltskondlik osa, mille olid korraldanud lastevanemad, mängis Kaja orkester.

Sündmuste kalender

Neljapäeval, 24. mail kell 7.30 õ. Monarch Park keskkooli võimlas Kalev-Estienne klasside võimlemisdemonstratsioon.

Reedel, 25. mail kell 8 õ. Metropolitan United Church'is Põhja-Ameerika Eestlaste Üldlaulupeo sümfooniakontsert.

Laupäeval 26. ja pühapäeval 27. mail Eesti Kunstnike Koondise kevadnäitus. Avatud kl 12—10 õ. Eesti Majas.

Laupäeval, 26. mail kell 1.30 päeval Queen's Pargis laulupeo rongkäigu algus.

Laupäeval, 26. mail kell 3 p.l. Varsity Arenal Põhja-Ameerika Eestlaste Üldlaulupidu.

Laupäeval, 26. mail kell 8 õ. North York Centennial Centre'is rahvapidu.

Pühapäeval, 27. mail kell 3 p.l. Metropolitan United Church'is laulupeo vaimulik kontsert.

Pühapäeval, 27. mail kell 5 p.l. Ryersoni teatris laulupeo teatrietendus „Oleksin laululind".

Pühapäeval, 27. mail kell 10 homm. avatakse Eesti Kunstide Keskuse etnograafiline näitus „Eesti vaipu 20. sajandil".

Pühapäeval, 13. mail toimus Eesti Maja suures saalis üks laulupeo eelproovidest, kus õpilaskoorid harjutasid koos teiste kooride ja „Estonia" orkestriga. Pildil Lydia Aruvald juhatamas, klaveril Asta Ballstadt. Foto: Vaba Eestlane

Ida Aav-Loo Talvari Torontos

„Estonia" teatri kauaaegne ooperi primadonna Ida Aav-Loo Talvari viibib praegu Torontos oma õetütrel külas. Ida Aav-Loo Talvari on laulnud 32 ooperis peaosi ja nagu ta meie lehe esindajale mainib, on tema lemmikooperiks olnud „Traviata". Seda ehk osaliselt sentimentaalseil põhjusil, kuna see oli viimane ooper, mis „Estonias" lavastati enne teatri põlemist.

Ida Aav-Loo Talvari on õnnelik, et ta külaskäik Torontosse ajaliselt ühtub Põhja-Ameerika Eestlaste Üldlaulupeoga, millest ta aukülalisena osa võtab. Laulupeol kantakse ette ta esimese abikaasa helilooja Evald Aava kaks laulu, „Humal" meeskoorile ja „Laulik" segakoorile.

Jeesusega T-särgid Moskvas

Moskva lehed kirjutavad, et seal on arreteeritud noor poiss suure kohvriga, kuhu ta oli peitnud 99 nn. T-särki.

T-särkidele oli trükitud Jeesuse pildid. Neid müüdi Moskva mustal turul grupi noormeeste poolt. Kohtus mõisteti grupi liikmed vangi ühest kuni nelja aastani.

Meenutades Evald Aava rahvusliku ooperi „Vikerlased" sündi, mainib Ida Aav-Loo Talvari, et Evald Aav kirjutas seda ooperit kaks aastat ja ooper esitati „Estonias" 1928. aasta hooja avamisel esmakordselt. Seda etendati 50 aastat tagasi 22 korda järjesti.

Evald Aav suri 1939. aastal 38 aasta vanuselt.

Tunnustus Kristi Alliku loomingule

Noor eesti helilooja Kristi Allik Torontos sai erilise tunnustuse osaliseks kuna talle annetati käesoleva aasta Canadian Federation of University Womens's Creative Arts Award. Auhind hõlmab 750 dollarit sularahas ning see määrati Kristi Allikule loomingu eest kammermuusika alal.

Igasugused ALUM. TÖÖD:
UKSED, AKNAD j.m.
SISEMISED PUUTÖÖD
HUGO TAMME
Tel. 422-0783 — Lic. B 876

Revolutsioonimeeste vägivald

Iraanis piiratakse revolutsiooniliste komiteede tegevust

TEHERAN — Iraani valitsus on hakanud piirama kohapealsete revolutsiooniliste komiteede tegevust, kelledel olid seni ajani suured võimupiirid revolutsiooni vastaste arreteerimisel ja vastutusele võtmisel provintsilinnades. Selle tagajärjel on tekkinud kohtadel mitmel pool kokkupõrkeid, millede mahasurumiseks on kasutatud sõjaväe abi ja toetust.

Peaminister Bazargan on mitmel puhul kritiseerinud nende komiteede tegevust ja maininud, et need komiteed tegutsevad paralleelselt valitsusega ning on sageli üle võtnud valitsuse funktsioonid ja võimupiirid.

Kuna revolutsiooni kõrgpunktil langesid mässajate valdusesse tuhanded käsirelvad, siis kasutatakse sageli neid kohtadel rahutuste tekitamiseks ja relvastatud kokkupõrgete organiseerimiseks, mis sünnitab valitsusele palju tuska ja probleeme.

Viimasel ajal on selgunud, et vastuolud revolutsiooniliste muhameedlaste ja pahempoolsete elementide vahel näitavad üha süvenemise tendentsi. Teheranis tekkis suurem kokkupõrge muhameedlaste ja pahempoolsete vahel ühe näidendi ettekandmisel, kus vasakpoolsed naeruvääristasid välisminister Ibrahim Yadzdit.

Vahepeal on revolutsioonilised kohtud jatkanud oma tegevust ja mõistnud uusi kaebealuseid surma.

Arvestatakse, et seni on revolutsiooniliste hukkamismeeskondade poolt maha lastud 212 inimest. Revolutsiooniline kohus on tagaselja surma mõistnud ka Iraani endise valitseja shahh Reza Pahlevi ning üks ajaleht on lubanud shahhi mõrvarile prii reisi muhameedlaste pühasse linna Mekkasse.

Rolly suri Hamburgis

STOKHOLM (EPL) — Rolly surmateade saabus Stokholmi „Eesti Päevalehele" tema vennalt ja artistipartnerilt Arrylt. Mõlemad vana kuulsa Porro artistideperekonna järglased, õigete nimedega Roland ja Arnoldo Jõgimar, alustasid vanemate jälgedes „imelastena" juba üle poole sajandi tagasi. Rolly esines esmakordselt nelja, Arry 5- aastasena ja sellest peale on nad lahutamatult läbi käinud koos kogu maailma estraadid.

Ja koos pidid nad esinema ka ESTO-80 ajal Stokholmis. Nüüd aga ei ole enam paari, on vaid üks pool, Arry, alles. Ent artistidemaailmas üteldakse sellisel puhul „The show must go on" (etendus peab jätkuma) ja nii tuleb ESTO-80 programmis vaid muudatus — esinevad Arry ja Porro-Brothers. Need viimased on Porro-perekonna uusim artistipaar, Uno ja Ilmar Jõgimar on Arry pojad.

Arry teatab, et Rolly sulges silmad Hamburgis 24. aprillil, olles saanud 59-aastaseks. Nende kahe venna esinemisteekond kestis üheskoos tervelt 55 aastat. Kogu selle aja on nad hoidnud alati tihedat kontakti eestlastega ja tugevamaid patrioote on harva leida.

Nalja

Noor arst on esimest korda sünnitajat abistamas. Tal ei õnnestu kõik mitte kõige paremini. Kui hiljem tema kolleeg, samasugune noor arst küsib, kuidas sünnitus läks, vastab noor tohter:

„Mitte kõige hullemini. Ema küll suri ja samuti laps. Kuid isa jäi elama!"

Rootsis sündis prints

STOKHOLM — Pühapäeval, 13. mail sündis Rootsi kuningal Carl Gustafil ja kuningannal Sylvial poeg, kellele pandi nimeks Carl Philip. Möödunud reedel kuningas sekkus parlamendi tegevusse öeldes, et ta sooviks, et ta poeg oleks troonipärija. Rootsi parlament oli just muutmas troonijärglase seadust, et kuninga koha pärib esmasündinu. Kuninglikul paaril on juba enne 22-kuine tütar Victoria, kuid kuningas näeks meeleldi, et poeg saaks ta järglaseks. Kõneledes ajakirjanikele ta ütles, et ta on kindel, et ka rootslased eelistavad kuningat troonipärijaks.

Vene pashad valitsevad Kohtla-Järvel

Vancouveris ilmuv saksakeelne „Pazifische Rundschau" toob oma viimases numbris artikli põlevkivitööstusest Kohtla-Järvel.

Artiklis märgitakse, et Tallinnast kolme tunnise autosõidu kauguses asub Kohtla-Järve tööstuspiirkond, mida mustad suitsujoad välja kuulutavad. Linnas öeldakse olevat 70.000 elanikku, kes saavad sissetuleku õlitööstusest.

Õlikivi leiduvat ka Lõuna-Inglismaal ja Würtemburgis. Artikkel kirjeldab põlevkivi tekkimist ja nimetab, et juba kaua enne sõda oli Kohtla-Järvel vabrik rajatud inglise, saksa ja prantsuse kapitaliga. (Toim. märkus: see ei ole täpselt õige. Kohtla-Järve oli Eesti riiklik ettevõte, kuna Sillamäel oli rootsi, Goldfield'is inglise ja Kiviõlis saksa kapitaliga töötavad ettevõtted.)

„Vahepeal on Eesti iseseisvast riigist saanud Nõukogude vabariik. Moskva pani Kohtla-Järve oma 5-aastaplaani. Ta vedas 12.000 siberjakki, kes igat sorti keeli räägivad, Eestisse ja asustas neid Kohtla-Järve linnakesse. Võõrastega koos tulid vene inseneríd, kes veel tänagi nagu pashad valitsevad.

Kohtla-Järve eestipärane karakter on täielikult kadunud, ida-slaavi murrakud on igapäevaseks keeleks."

Artikkel annab ülevaate ka põlevkivi varudest ja ütleb, et põlevkivi tagavarad on ka kasvava produktsiooni juures küllaldased sajaks aastaks. Aastane õlitoodang, 350.000 tonni, on enam kui neljakordne aasta toodang sõjaeelseil aastail. Peale selle toodab vabrik 500 milj. kuupmeetrit valgustusgaasi.

Elanikud peavad aga kitsastes korterioludes elama, kuna see plaan, mille järele töölisi kokku veetakse, suureneb järjest ja täidetakse üle normi kuna korteriehituse plaani ei täideta. Naiste tööle rakendamiseks rajatakse kergetööstust. „Lääne kapitalistid" Kohtla-Järvel püüdsid kooskõlastada produktsiooni suurendamist elamispinna loomisega. See ei ole tänapäeval maksev, inimesi tuuakse tööle elamispinna vajadusi arvesse võtmata.

Tervitame üldlaulupeo külalisi!

SUOMI-AITTA

ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST

2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● TELEFON 483-6650

Avatud: esmasp., teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30.

Kuulsad littala klaaskaubad ● Soome puuvillased riidematerjalid ● Hõbe ● „Sauna" kosmeetika ja palju muud.

Kinkeäri

THE SCANDINAVIAN SHOPPE
279 Danforth Ave. Toronto, M4K 1N2
Tel. 469-3886 Soome pagariäri kõrval
Ari avatud: teisip., kolmap. 9.30—6, neljap., reede 9.30—8, laup. 9—5.
Esmaspäeviti suletud. Omanikud eestlased

ESTO-80 REISIBÜROO

ÜKSIK-, GRUPI- VÕI CHARTERLENNUD EESTI PÄEVADELE

Korraldame ringreisid Skandinaavias ja kontinendile

Tehke kõik reservatsioonid aegsasti

Helistage või külastage meid

Saadaval ESTO-80 informatsiooni ja registreerimisleheid

ISIKLIKUD SÕIDUD ● LENNUD — PUHKUSE VÕI ÄRIREISID NÜÜD VÕI TULEVIKUS ● KASUTAGE MEIE ABI.

Teie teenistuses on Torontos Grete, Cathy, Jytte ja Dick või teie kodulinnas lähem P. LAWSON TRAVEL.

Grete Kristoffersen — Cathy Miller — Dick Gallegos — Jytte Nicholson

P. LAWSON TRAVEL
the holidaymakers
2 Carlton St. Suite 1415 Toronto, Ont. M5B 1K2
Tel. (416) 862-8187